

**BERE SEMIARI IRAKATSI ONAK EMOTEN DAU-
TSOZANA BERAGAZ POZTUKO DA TA ETXE-
KOEN ARTEAN AINTZATUA IZANGO DA.**

(Eclesiástico XXX, 2.)

KRI
Bilbo-Eleizbañutirako

KRISTIÑAU-IKASBIDEA

Gotzain (Obispo) Jaunaren ardurapean
Jaungoiko - Jakituriaren Irakasle-
Batzordeak atundu dau

BIZKAI'KO EUSKERAZ

IRU MAĻATAN

3'gn. Argitalbena

(3.000 ieki)

1957'gn. URTEAN

Bilbo'n. Uzkuřtz Irakurgayak

Zabalbide 96-1'go oña

Imprimatur

Bilbao, 15 de Febrero de 1957

Dr. León M.ª Martínez, Vic. Gen.

ONELAN IRAKURĪ EGIZU

ge, gi	erderazko	gue, gui	lez.
ī	»	ll	»
í	»	rr	»
x	»	ss	»
tx	»	ch	»

«j» Bizkaí'ko eírik geyenetan «y» lez,
gitxi gora-bera.

Kristiñau-lkasbide aonen euskerea
gaurkoz zuzenetsi dau
Euskaltzaindiak.

Izki aundienaz dagona 1'go malakoa da
txikitsuagoaz 2'gn »
txikienaz 3'gn »

*Gotzain Jaunaren berarizko baimen barik
bari-ro argitaratzea zearo eragotzita dago.*

KRISTIÑAU - IKASBIDEA

S A Ñ E R A

I.—IKASKIZUNA

Kristiñauaren izena ta ezaugaria

ITAUNA.—*Kristiñaua zara?*

ERANTZUNA.—Bai jauna, kristiñaua naz, Jaungoikoari eskañak.

Kristiñaua izatea zer da?

Jesukristoren irakatsiak siñistu ta bere otseintzara beañturik egotea da kristiñau izatea.

Kristiñau zelan egiten gara?

Bateo deunaren bitartez egiten gara kristiñau.

Ze ezaugarri dogu kristiñauok?

Kristiñauok gurutze deuna dogu ezaugarri.

Gurutze deuna zer da?

Gu erosi ta zeruratzeko, gurutzean josia izan zan Kristoren irudia da Gurutze deuna.

Zeinbat eratan egiten dau kristiñauak gurutzea deritxon ezaugarri au?

Era bitan egiten dau kristiñauak gurutzea deritxon ezaugarri au: bata «Gurutze santuaren» egiñaz eta «Aitearen» egiñaz bestea.

Zer da «Gurutze santuaren» egitea?

«Gurutze santuaren» egitea eskumako erpu-ruaz iru gurutze egitea da: lenengoa bekokian, agoan bigarrena, bulañean irugarrena, Jaungoikoakin itz egiñez.

Ia «Gurutze» izelan egiten dozun?

«Gurutze» onantxe egiten da: Gurutze santuaren + señaileagaitik geure + arerioakandik zaindu gaizuz + geure Jaun eta Jaungoikoa. Amen.

Zelarako egiten dozu gurutzea bekokian?

Jaungoikoak gogorapen txarretatik zaindu nagian, egiten dot gurutzea bekokian.

Zelarako egiten dozu gurutzea agoan?

Jaungoikoak itz gaiztoak esatetik zaindu nagian, egiten dot gurutzea agoan.

Zelarako egiten dozu gurutzea bulañean?

Jaungoikoak egite ta gurari gaiztoetatik zaindu nagian, egiten dot gurutzea bulañean.

II.—IKASKIZUNA

Kristiñauaren ezaugarri onetzaz geyago

«Aitearen» egitea zer da?

«Aitearen» egitea, eskumako atzakaz gurutze bat egitea da: bekokitik bulañeraño ta ezkerreko sorbaldatik eskumakoraño, Irutasun guztiz Santua autoñtuaz.

Ia egizu «Aitearen»

«Aitearen» onantxe egiten da: Aitaren eta semearen + eta Espiritu Santuaren izenean. Amen.

Zer adierazten dogu «Aitearen» egiteko itzen bitartez?

«Aitearen» egiteko itzen bitartez, Jaungoikoaren Batasun eta Irutasuna adierazten doguz.

Zer adierazten dogu «Aitearen» egiteko gurutzearen bitartez?

«Aitearen» egiteko gurutzearen bitartez, Jesukristo gure Jaunaren Nekaldi ta Eriotzea adierazten doguz.

«Aitearen» noz egin beaŕ dogu?

Egite onen bat asten dogunean: beaŕizan, tentaziño, edo afiskuren baten geure burua dakusgunean; batez be oetik jagi, etxetik urten, Eleizan saŕtzen gareanean eta jatera naiz lotara goazanean, egin beaŕ dogu «Aitaren».

Ondo ete-da saŕi «Aitearen» egitea?

Gure arerioak nonai ta beti gu galdu ta ondatu nairik dabiltz-eta, ondo da saŕi «Aitearen» egitea.

Zeintzuk dira arerio oneik?

Diabrua, mundua ta aragia dira gure arerioak.

Gurutzeak ba ete-dau arimaren arerioak garaitzeko indarrik?

Bai jauna, Kristok gurutzeko eriotzearen bitartez garaitu zituanekero, bai-dau gurutzeak arimaren arerioak garaitzeko indaŕa.

Gurutzea gurtzean zer esan beaŕ da?

Gurutzea guŕtzean auxe esan beaŕ da: Guŕtua ta onetsia izan zaite Kristo gure Jaun ori, gizadia zeure gurutzearen bitartez erosi zendualako.

III.—IKASKIZUNA

Kristiñau-ikasbidea zer dan eta zeinbat zati dituan

Kristiñau-ikasbidean zer dago?

Kristiñau - ikasbidean Jesukristok irakatsi ebana dago.

Eta kristiñau-ikasbide onetan zeinbat gauza jakin eta ulertu beaŕ ditu kristiñauak adikuntza-aldira eltzen danean?

Kristiñauak, adikuntza-aldira eltzen danean, lau gauza jakin eta ulertu beaŕ ditu: zer siñistu, zer eskatu, zer egin eta zer artu beaŕ dauan.

Zelan jakingo dau kristiñauak zer siñistu beaŕ dauan?

KREDOA ikasi-ta, jakingo dau kristiñauak zer siñistu beaŕ dauan.

Zelan jakingo dau kristiñauak zer eskatu beaŕ dauan?

«Aita gurea» ta Eleizearen beste otoitzak (oraziñoak) ikasi-ta, jakingo dau kristiñauak zer eskatu beaŕ dauan.

Zelan jakingo dau kristiñauak zer egin beaŕ dauan?

Jaungoikoaren legeko aginduak, Ama Eleiza Deunarenak eta efukizko egiñenak ikasi-ta, jakingo dau kristiñauak zer egin beaŕ dauan.

Zelan jakingo dau kristiñauak zer aŕtu beaŕ dauan?

Ama Eleiza Deunaren Sakramentuak ikasita, jakingo dau kristiñauak zer aŕtu beaŕ dauan.

KRISTIÑAU - IKASBIDEAREN LENENGO LAURENA

Siñiskitzak (Kredoak) irakasten dauskuna

IV.—IKASKIZUNA

Siñiskitza era - batera

Siñiskitza (KREDOA) zer da?

Jesukristok irakatsitako ta bere Apostoluak gizaŕtean zabalduriko siñiskayen labuŕgoa da Siñiskitz edo KREDOA.

Kredoa esan egizu.

Siñisten dot Jaungoiko Aita alguztiduna, zeru-luŕen egilea, eta bere Seme bakaŕ

Jesukristo gure Jauna, Espiritu Santuaren egitez sortu ta Maria Birjiñagandik jayo zana, Pontzio Pilatoren menpean nekaldua, gurutzean josia, ila ta obiratua izan zana, inpernuetara jatsi ta irugarfen egunean ilen artetik biztu zana, zeruetara igon eta Jaungoiko Aita algutzidunaren eskumaldean jezarita dagoana: andik biziak eta ilak epaitzera etoriko dana. Siñisten dot Espiritu Santua, Eleiza Santu katolikua: santuen alkartasuna, pekatuen parkamena, aragiaren biztuerea, betiko bizitzea, Amen.

Zetarako esaten dozu Kredoa?

Kristiñauok siñisten doguna autořzeko esaten dot «Kredoa».

V.—IKASKIZUNA

Siñiskitzaren jaraya: Siñismena

Siñismena zer da?

Ikusi ez doguna, Jaungoikoak iragari dauskulako, egitzat eukitea da siñismena.

Ikusi al zenduan Jesukristo jayoten edo ilten?

Ez jauna, ez neban ikusi Jesukristo ez jayoten ez ilten.

Eta siñisten dozu Jesukristo jayo ta il zala?

Bai jauna, siñisten dot Jesukristo jayo ta il zala.

Ikusten dozu Jesukristo gure Jauna Altarako Sakramentu guztiz Santuan?

Ez jauna, ez dot ikusten Jesukristo gure Jauna Altarako Sakramentu guztiz Santuan.

Eta siñisten dozu Jesukristo gure Jauna Altarako Sakramentu guztiz Santuan egiaz dagoala?

Bai jauna, siñisten dot Jesukristo gure Jauna Altarako Sakramentu guztiz Santuan egiaz dagoala.

Zegaitik siñisten dozu ori ta siñismenak irakasten dauskun gañerako guztia?

Jaungoiko gure Jaunak onelan agertu ta Ama Eleiza Deunak onelantxe irakasten dauskulako, siñisten dot ori ta siñismenak irakasten dauskun gañerako guztia.

Eta zegaitik siñisten dozu Eleizeak irakasten dauskun guztia?

Jaungoikoaren laguntza berarizko baten bitartez

Eleizea utseziña dalako, berak irakasten daukun guztia siñisten dot.

Eta Jaungoikoa uts-eziña al-da?

Bai jauna, Jaungoikoa berez uts-eziña da.

Eta uts-eziña izatea zer da?

Uts-eziña izatea, ezetan be ezin okef egon eta guzuriak be ezin esan izatea da.

VI.—IKASKIZUNA

Siñiskitzaz geyago : Siñiskayak

Zer da zuk, kristiñau zareanez, siñisten dozuna?

Siñiskintzako egi guztiak, kredoaren siñiskayak batez be, dira nik kristiñau nazanez siñisten dodazanak.

Beafezkoa ete-da siñismena zerua jadesteko?

Beafezkoa da, bai, siñismena zerua jadesteko.

Naikoa ete-da siñismena zerua jadesteko?

Ez jauna: goi-maitasun edo karidade ta egite on barik, ez da naikoa siñismen utsa zeruan saftzeko.

Kredoaren siñiskayak zer dira?

Siñistu beaf doguzan ezkutuki edo misterio nagusiak dira kredoaren siñiskayak.

Siñismen-ezkutukiak zer ele-dira?

Berez egiak izan afen, gure adimenak ezin uleitu daikazan eta Jaungoikoak iragafi-ta dakiguzan egiak dira siñismen-ezkutukiak.

Zetarako dira kredoaren siñiskayak?

Jaungoiko gure Jaun, Jesukristo gure salbatzaile ta Ama Eleiza Deunaren bariak argi ta garbi emoteko, dira kredoaren siñiskayak.

VII.—IKASKIZUNA

Kredoaren lenengo siñiskaya.

Jaungoikoa ta bere bikaintasunak.

Zein da kredoaren lenengo siñiskaya?

Kredoaren lenengo siñiskaya auxa da :

SINISTEN DOT JAUNGOIKO AITA ALGUZTIDUNA,
NA, ZERU-LUREN EGILEA.

Nor da gure Jaungoikoa?

Izan leiteken izakirik bikañena, zeru-luren egile ta jabea, onai betiko zoriona ta gaiztoai betiko zoritxafa emongo dautsen Jauna da gure Jaungoikoa.

Nondik dakigu Jaungoikoa dagoala?

Gure adimenak erakutsi ta siñismenak bayezten dauskulako dakigu Jaungoikoa dagoala.

Zelan erakusten dauku gure adimenak Jaungoikoa dagoala?

Zeru-lurak, euren igikun afigafia, edertasun eta zati guztien egokitasuna, Jaungoiko egile barik ezin izan daitekezalako, gure adimenak Jaungoikoa dagoala argiro darakusku.

Zegaitik da Jaungoikoa izakirik bikañena?

Iñongo edertasun guztiak neuri barik daukazalako, Jaungoikoa izakirik bikañena da.

Jaungoikoak, zelan saritzen ditu onak?

Jaungoikoak, zeruetara eroanaz saritzen ditu onak.

Jaungoikoak, zelan zigorkatzen ditu gaiztoak?

Jaungoikoak, inpernura jaurtiaz zigorkatzen ditu gaiztoak.

Nun dago Jaungoikoa?

Toki guztietan dago Jaungoikoa.

Jaungoikoak guztia ete-dakus?

Bai jauna, Jaungoikoak guztia dakus, baita gure gogorapenak bere.

Jaungoikoa beti izan ete-da?

Jaungoikoa betikoa da, beti izan da ta izango bere bai.

Zelan da Jaungoikoa alguztiduna?

Bere al utsez nai daun guztia egiten daualako da Jaungoikoa alguztiduna.

Bai al-dau Jaungoikoak gorputzik guk lez?

Jaungoikoa gogo edo espiritu uts-utsa da-ta, Jaungoikoanez gorputzik ez dau guk lez.

Zeinbat Jaungoiko dagoz?

Jaungoiko bat baño ez dago.

VIII IKASKIZUNA

Kredoaren lenengo siñiskayaz geyago:

Irutasuna

Irutasun edo Trinitade guztiz Santua nor da?

Irutasun edo Trinitade guztiz Santua Jaungoikoa bera da: iru notin edo persona banak, baña Jaungoiko bakañ bak.

Iru notin edo persona jaungoikozko onein zelan deritxe?

* Iru notin edo persona jaungoikozko

onei Aita, Semea ta Espiritu Santua de ritxe.

Aita Jaungoikoa ete-da?

Bai jauna, Aita Jaungoikoa da.

Semea Jaungoikoa ete-da?

Bai jauna, Semea Jaungoikoa da.

Espiritu Santua Jaungoikoa ete-da?

Bai jauna, Espiritu Santua be Jaungoikoa da.

Aita eta Semea eta Espiritu Santua iru Jaungoiko ete-dira?

Aita eta Semea eta Espiritu Santua ez dira iru Jaungoiko, egiazko Jaungoiko bakañ bat baño.

Aita Semea ete-da?

Ez jauna, Aita ez da Semea.

Espiritu Santua Aita edo Semea ete-da?

Ez jauna, Espiritu Santua ez Aita da, ez Semea.

Zegaitik ori?

Iru notin edo persona banak diralako.

Zer da, beraz, Irutasuna deritxon ezkutukia?

Jaungoikotasun baten iru notin edo persona izatea, ori da Irutasuna deritxon ezkutuki edo misterioa.

IX.—IKASKIZUNA

Kredoaren lenengo sifiiskayaz geyago:

Jaungoiko egilea

AIINGERUAK

Zegaitik deritxo egilea Jaungoikoari?

Dan guztia ezerezetik atera ebalako, deritxo egilea Jaungoikoari.

Zeintzuk dira Jaungoikoak egindako izakirik bikañenak?

Aingeruak eta gizonak dira Jaungoikoak egindako izakirik bikañenak.

Aingeruak zer dira?

Zeruan Jaungoikoagaz atseginetan dagozan gogo - espiritu - uts zorientsuak dira aingeruak.

Zetarako egin zituan Jaungoikoak aingeruak?

Beti-beti bera goratu ta onetsi dagien egin zituan Jaungoikoak aingeruak.

Zetarako bidaltzen ditu Jaunak aingeruak?

Bere otsein diranez, Eleizea zaindu ta gizonen ardurea euki dagien, bidaltzen ditu Jaunak aingeruak.

Ba-dozu, beraz, zuk be zeure Aingeru Jagolea?

Bai jauna gizon bakoitzak dauko bere Aingeru Jagolea ta neuk bere bai dot neurea.

Zer dira diabruak?

Jaungoikoaren aufka jagi ziralako gaiztoki edo inpernura jaurtiak izan ziran gogo edo espiritu utsak dira diabruak.

X.—IKASKIZUNA

Lenengo siñiskayaren jaraya :

Jaungoiko Egilea

GIZONA

Gizona zer da?

Arima ta gorputzaz osotutako izaki adimenduna da gizona.

Zer da gure arimea?

Jaungoikoak bere irudi ta antzeko egin eban gogo-izaki il-eziña da gure arimea.

Zelan da gure arimea Jaungoikoaren antz-irudia?

Adimen eta aukeramena dituan gogo il-eziña dalako da gure arimea Jaungoikoaren antz-irudia.

Zegaitik diñozu arimea il-eziña dala?

Ilnoiz be ilgo ez dalako, gure arimea il-eziña dala diñot.

Arimea ba dogula ziur ete-dakigu?

Bai jauna, arimea ba dogula ziur dakigu: ez geunke, bestelan, ez gogorapenik, ez gura-izaterik, ezta ezetarako aukeramenik be eukiko.

Ikusi ta ikutu ete-daikegu gure arimea?

Gure arimea gogo edo espiritua da-ta, ezin ikusi ta ikutu daikegu.

Arimearen almenak, zeinbat dira?

Arimearen almenak iru dira: gomutamena, adimena ta naimena.

Zetarako emon euskun Jaungoikoak gomutamena?

Bera ta bere onegiñak gomutau ta gogoan eukiteko emon euskun Jaungoikoak gomutamena.

Zetarako emon euskun Jaungoikoak adimena?

Bera ezagutu ta gogoan erabilteko emon euskun Jaungoikoak. adimena.

Zetarako emon euskun Jaungoikoak naimena?

Jaungoikoa bera ontasan utsa danez, ta geure geideak Beragaitik maitatu daiguzan, enom euskun Jaungoikoak naimena.

Zetarako emon euskuzan Jaungoikoak gorputza ta gorputza ren zentzumenak?

Gauza guztietan bere alde lan egin daigun, emon euskuzan Jaungoikoak gorputza ta gorputzaren zentzumenak.

Jaungoikoa gauza guztien jabea ete-da?

Jaungoikoa gauza guztien Jaun eta jabea da:

guztiak berak egin zituan eta bere baimen bari munduan ezertxu be ez da jazoten.

Ba ete-dau Jaungoikoak izaki guztien ardurea?

Ba dau Jaungoikoak izaki guztien ardurea, gizonarena batez be.

XI.—IKASKIZUNA

Lenengo siñiskayaz geyago :

Jaungoiko Egilea

GIZONAREN GORATZE TA JAUSTEA

Zetarako egin eban Jaungoikoak gizona?

Bizitza onetan bere otsein izan eta gero bera ikusi ta maitatuaz, betiko atsegiñetan biziteko, egin eban Jaungoikoak gizona.

Eta elburu ori jadesteko, zelako izaeran ipiñi zituan Jaungoikoak gure lenengo gurasoak?

Graziaško izaeran ipiñi zituan Jaungoikoak gure lenengo gurasoak.

Gure lenengo gurasoak beti iraun ete - eben graziaško izaeran?

Ez jauna, ez eben iraun gure lenengo gurasoak graziaško izaeran: oben-egiñaz galdu eben eurentzat

eta guretzat izaera ori ta onelan jatofizko obenean jausi eragin euskuen.

Zer da, beraz, jatofizko obena?

Gure lenengo gurasoakandik softzez guztiok dakařguna da jatofizko oben edo pekatua.

Jatofizko obenagaitik zer galdu eban gizonak?

Graziaško bizieraz gañera, Jaungoikoak biziera onen lagungaři emon eutsazan doe ta emaitz guztiak galdu zituan gizonak jatofizko obenagaitik.

Zor ete-yakozan gizonari emaitz aek?

Ez yakozan zor gizonari emaitz aek: bere izatez goitikoak eta Jaungoikoaren ondonai utsezkoak ziran guztiak, eta augaitik Jaunak, okefbide barik, kendu egikeoezan bai Adani, baita bere ondorengo guztioi be.

Adanen ondorengoan arıtean ete-da iñor, jatofizko oben ori barik Jaungoikoak egin dauanik?

Bai Jauna, Adanen ondorengoan arıtean badago bat Jaungoikoak, Jesukristoren irabazkiafen, jatofizko oben ori barik egin ebana: Andra Maria Birjiña, eskařez betea.

Bertan-bera itxi ete-eban Jaungoikoak gizona oben-egin ebanean?

Ez eban bertan-bera itxi Jaungoikoak gizona oben-egin ebanean: efukitu yakon eta Salbatzařea agindu eutsan.

Zein da Jaungoikoak gizonari agindutako Salbatzailea?

Jaungoikoak gizonari agindutako Salbatzailea Jesukristo gure Jauna da.

XII.—IKASKIZUNA

Kredoaren bigarren siniskaya: Jesukristo

Zein da bigarren siniskaya?

Bigarren siniskaya auxa da: SINISTEN DOT BERE SEME BAKAR JESUKRISTO GURE JAUNA.

Irutasun guztiz Deunaren iru notin edo personetatik zein egin zan gizon?

Irutasun guztiz Deunaren iru notinetatik bigarrena, Semea egin zan gizon.

Aita egin ete-zan gizon?

Aita ez zan egin gizon.

Espiritu Santua egin ete-zan gizon?

Espiritu Santua ez zan egin gizon.

Jaungoikoaren Seme gizon egiñari, zelan deritxo?

Jaungoikoaren Seme gizon egiñari Jesukristo deritxo.

Eta nor da Jesukristo?

Gu erosi ta guri zelan bizi erakustearren gizon egindako Jaungoikoaren Semea da Jesukristo.

Zeinbat izate ditu Jesukristok?

Jesukristok izate bi ditu: bata jaungoikozkoa ta gizonezkoa bestea.

Zeinbat notin dagoz Jesukristogan?

Jesukristogan notin —persona— bakar bat dago: Irutasun guztiz Deunaren bigarrena.

Jesus-izenak zer esan nai dau?

Jesus -izenak Gaizkatzailea —Salbatzailea— esan nai dau.

Zelan gaizkatu ginduzen Jesus'ek?

Geure obenetik eta diabruaren menpetik atereaz azkatu ta gaizkatu ginduzen Jesusek.

Kristo-izenak zer esan nai dau?

Kristo-izenak igortzia esan nai dau.

Zegaz izan zan igortzia Kristo?

Espiritu Santuaren emaitz eta eskafez igortzia izan zan Kristo.

XIII.—IKASKIZUNA

Kredoaren irugarren siñiskaya:**Jesukristoren sorera ta jayotza***Irugarren siñiskaya zein da?*

Irugarren siñiskaya auxe da: SINISTEN
DOT JESUKRISTO ESPIRITU SANTUAREN EGI-
TEZ SÓRTU TA MARIA BIRJIÑAGANDIK JAYO
ZALA.

Irugarren siñiskai onek zer irakasten dausku?

Irugarren siñiskayak Jaungoiko - Semearen
Gizakundea irakasten dausku.

Eta Gizakundeak zer adierazten dausku?

Jaungoiko-Semeak gizatasuna beragandu ta
beretu ebal adierazten dausku gizakundeak.

Zelan gizatu zan Jaungoikoaren Semea?

Andra Mariaren sabel garbi-garbian, Espiritu
Santuaren egitez, geurea lakoxe gorputza ta
geurea lakoxe arimea artuaz, gizatu zan Jaun-
goikoaren Semea.

Jaungoikoaren Semeak gizon egitean galdu ete-eban bere
Jaungoikotasuna?

Jaungoikoaren Semeak gizon egitean ez eban jaun-
goikotasunik galdu: Jaungoiko izatea galdu barik, egin
zan gizon.

Eta zelan jayo zan Jesukristo Andra Mariagandik?

Eguzkiaren argi - izpia kristalean batetik bestera,
ezer ausi ta zikindu бага igaroten dan lez, jayo zan
Jesukristo Andra Mariagandik, Amaren garbitasuna eze-
tan be orbandu barik.

Jesukristoren Amak beti Birjiña iraun ete-eban?

Bai jauna, Jesukristoren Amak bere bizitza
guztian Birjiña iraun eben.

Nor da Andra Maria Birjiña?

Jaungoikoaren Ama dan eta zeruan dagon
Andra, eskar eta onomenez betea, da Andra
Maria Birjiña.

Andra Maria Jaungoikoaren Ama dala, zegaitik diñozu?

Bere Seme Jesukristo egiazko Jaungoikoa dalako,
Andra Maria Jaungoikoaren Ama dala ondo diñogu.

Eta Jesukristo gure Jaunak, gizona danez aitarik ete dau?

Jesukristo gure Jaunak, gizona danez, ez dau aitarik;
Jaungoikoaren egite afigafiz Ama Birjiña garbiagandik
jayo zan.

Eta San Jose, nor da?

Andra Maria Birjiñaren ezkontide ta Jesukristo gure
Jaunaren aita orde da San Jose.

Jesukristoren bizitza ta irakaskizunak

Non jayo zan Jesukristo?

Belengo abeletxe txiro baten jayo zan Jesukristo.

Zer egin eban Jesukristok ogei ta amar urterarte?

Nazaret'en, Andra Maria Birjiña ta San Jose'ren etxean, ixil, beartzu ta lanean bizi izan zan Jesukristo ogei ta amar urte bete arte guztian.

Zer egin eban Jesukristok bere azkenengo iru urtetan?

Alatz arigafi asko eginaz, bere irakaskizunak zabaltzea izan zan Jesukristoren azkenengo iru urteetako zeregiña.

Jesukristo Bera Jaungoikoa ta bere ikaskizunak Jaungoikoa'renak dirala siñistu-eragiteko, bere alatz arigafiez gañera, ete-dago beste ageririk?

Bai jauna, Jesukristo Bera Jaungoikoa dala ta bere irakaskizunak Jaungoikoarenak dirala siñistu eragiteko, Jesukristo'ren alatz —mirari— arigafiez gañera bai dagoz beste ageri batzuk be: esaterako: 1.^a Jesukristo gure Jaunagan betetako iragañkizun eta aldiz-aufetiko esanak: 2.^a bere bizitza zuzena: 3.^a bere irakatsi edeñak: 4.^a kristinau-siñiskintzaren zabaltze arigafia: 5.^a Martirien eroapen andi ta ausařtasuna: 6.^a Santuen onoiñenak—birtuteak.

XIV.—IKASKIZUNA

Kredoaren laugarren siñiskaya: Jesukristo gure Jaunaren nekaldi ta eriotzea

Zein da laugarren siñiskaya?

Laugarren siñiskaya auxe da: SINISTEN DOT JESUKRISTO PONTZIO PILATOREN MEN-PEAN NEKALDUA, GURUTZEAN JOSIA, İLA TA OBIRATUA İZAN ZALA.

Zer irakasten dausku laugarren siñiskayak?

Gure Biferostea (Eředentziñoa) irakasten dausku laugarren siñiskayak.

Zer da Biferostea deritxon ezkutukia?

Jesukristo'ren nekaldia ta gurutzeko eriotzea da Biferostea deritxon ezkutukia.

Zergaitik nai izan eban Jesukristo'k nekaldia igaro ta gurutzean il?

Gure oben -zořak ordaindu ta betiko eriotzatik gu ateratearen, nai izan eban Jesukristo'k nekaldia igaro ta kurutzean il.

Jesukristo'ren neke-oñaze guztiak gu erosteko beařezkoak ete-ziran?

Ez jauna, Jesukristo'ren neke-oñaze guztiak, ez ziran gu erosteko beařezkoak: eurretatik txikienak be ordain-indař muga bakoa eukalako Jaungoikoa'rentzat.

Zergaitik ařtu nai izan eban Jesukristo'k ainbeste neke-oñaze?

Bere guganako maitasuna ta gure obenen itxuseria guri obeto erakusteařen, ařtu nai izan eban Jesukristo'k ainbeste neke-oñaze.

Non eta noiz il zan Jesukristo?

Jerusalen'en, Golgota - mendian, bariku - guren ařa-tsaldean, il zan Jesukristo.

XV.—IKASKIZUNA

**Kredoaren boskařen siñiskaya: Jesukristo-
ren inpernuetara jastea ta bere
berbizkundea**

Zein da boskařen siñiskaya?

Boskařen siñiskaya auxe da: SINISTEN
DOT JESUKRISTO INPERNUETARA JATSI TA
IRUGAŘEN EGUNEAN IŁEN ARTETIK BIZTU ZALA.

Zein inpernura jatsi zan Jesukristo bere eriotz-ostean?

Jesukristo bere eriotz-ostean jatsi zan inper-
nua zintzoen linboa da; ez gaizto galduen tokia.

Zetarako jatsi zan Jesukristo zintzoen linbora?

Bere etořerearen zain egozan guraso deunen
arimak andik atarateko, jatsi zan Jesukristo
zintzoen linbora.

Zelan jatsi zan Jesukristo zintzoen linbora?

Bere arima jaungoikotasunaz batua ebala, jatsi zan
Jesukristo zintzoen linbora.

Zelan gelditu zan, il ta gero, Jesukristo'ren gorputza?

Il ta gero, obian, jaungoikotasunaz batua gelditu zan
Jesukristo'ren gorputza.

Zelan berbiztu zan Jesukristo irugařen egunean?

Bere gorputz eta arimea, bařiro ez ilteko,
alkařganatuaz, berbiztu zan Jesukristo irugařen
egunean.

Jesukristo berbiztu zala, zelan dakigu?

Jesukristo berbiztuta ikusi ta egi au ukatu bařio il
nayago izan eben Apostolu ta gařerako ikasleen bidez
dakigu Jesukristo berbiztu zala.

Kredoaren sei ta zazpigaren siñiskayak:
Jesukristoren zeruetara Igokundea:
Īlak eta biziak epaitzeko etor'erea

Zein da seigaren siñiskaya?

Seigaren siñiskaya auxe da: SINISTEN
 DOT JESUKRISTO ZERUETARA IGON ZALA TA
 JAUNGOIKO AITA ALGUSTIDUNAREN ESKUMAL-
 DEAN JEZAŘITA DAGOALA.

Zelan igon zan Jesukristo zeruetara?

Bere al utsez, Apostolu ta ikasle-aldra andia-
 ren aúfean igon zan Jesukristo zeruetara.

Jesukristo zeruan baño ez ete dago?

Jesukristo gure Jauna, Jaungoikoa danez,
 toki guztietan dago, ta gizona danez zeruan ta
 altarako Sakramentu guztiz Deunan.

*Zer esan nai dau Aita Jaungoikoaren eskumaldean
 jezařita egoteak?*

Jesukristok, Jaungoikoa danez, Aitak lakoxe
 aintza ta, gizona danez, beste iñok baño
 andiagoa daukala esan nai dau Aita Jauugoi-
 koaren eskumaldean jezařita egoteak.

Jesukristoren bigaren etor'era

Zein da zazpigaren siñiskaya?

Zazpigaren siñiskaya auxe da: SIÑISTEN
 DOT JESUKRISTO BIZIAK ETA ĪLAK EPAITZERA
 ETOŘIKO DALA.

Noiz etor'iko da Jesukristo biziak eta ĩlak epaitzera?

Munduaren azkenaldian etor'iko da Jesukris-
 to biziak eta ĩlak epaitzera.

*Jesukristok munduaren azkenean dagiken Epaikaldi ori zelan
 deritxo?*

Gizon guztiak epaitzeko Jesukristok munduaren
 azkenean dagiken epaikaldiari, azken - epaikundea
 deritxo.

Beraz, epaikaldi bat baño geyago izango ete-da?

Bai jauna, epaikaldi bi izango dira: bata bakoitza-
 rentzat eriotz - ostean bertatik, eta guztientzat bestea,
 munduaren azkenaldian.

Zetarako izango da azken-epaikundea?

Gaiztoak lotsatu, onak goratu ta Jaungoiko-zuzenta-
 sunaren garaitza erakusteko, izango da azken - epai-
 kundea.

XVII.—IKASKIZUNA

Kredoaren zortzigaren siñiskaya: Espiritu Santua

Zein da zortzigaren siñiskaya?

Zortzigaren siñiskaya auxe da: SINISTEN
DOT ESPIRITU SANTUA.

Nor da Espiritu Santua?

Irutasun guztiz Deunaren, Aita eta Semea-
gandik datoñen irugañen notin edo personea da
Espiritu Santua.

Non dago Espiritu Santua?

Espiritu Santua, Jaungoikoa da-ta, toki guztietan dago;
baña kristiñau on eta zintzoen arimetan batez be.

Zer egiten dau Espiritu Santuak kristiñau on eta zintzoen
arimetan?

Kristiñau zintzoen arimak donetu ta bere emaitz eta
arnariz apaindu egiten ditu Espiritu Santuak.

Zeintzuk dira Espiritu Santuaren doe edo emaizak?

Espiritu Santuaren emaitzak zazpi onexek dira:

Lenengoa, jakituria;

Bigafena, adimena;

Irugañena, burubide zuzena;

Laugañena, jakintza;

Boskañena, sendotasuna;

Seigañena, biozperatasuna;

Zazpigañena, Jaungoikoagazko bildura;

Zeintzuk dira Espiritu Santuaren arnariak (frutuak)?

Espiritu Santuaren arnariak amabi onexek dira:

Lenengoa, goimaitasuna;

Bigafena, bakea;

Irugañena, biotz-zabaltasuna;

Laugañena, onberatasuna;

Boskañena, zintzotasuna;

Seigañena, neufiztasuna;

Zazpigañena, poza;

Zortzigafena, eroapena;

Bederatzigafena, ontasuna;

Amañgañena, otzanttasuna;

Amaikagañena, eratasuna;

Amabigafena, garbitasuna;

Noiz bialdu eutsan Jesukristok Espiritu Santua bere Eleizeari?

Pentekostetan, Bera zerura igon eta amañgañen egunean
bialdu eutsan Jesukristo'k Espiritu Santua bere Eleizeari.

XVIII.—IKASKIZUNA

Kredoaren bederatzigaren siñiskaya: Eleizea ta Santuen alkartasuna

Zein da bederatzigaren siñiskaya?

Bederatzigaren siñiskaya auxe da: SINIS-
TEN DOT ELEIZA SANTU KATOLIKUA: SANTUEN
ALKARTASUNA.

Eleizea zer da?

Kristiñau siñistedunen batzaña da Eleiza, Efomako Aita Santua buru dala.

Efomako Aita Santua nor da?

Luñean Jesukristoren ordeko dan Gotzain (Obispo) nagusia da Efomako Aita Santua.

Efomako Aitaren esanak egitera bearturik ete gagoz?

Bai jauna, Efomako Aitaren esanak egitera bearturik gagoz.

Efomako Aitari siñistera beartuak ete gagoz?

Bai jauna, Efomako Aita uts-eziña da-ta, berari siñistera beartuak gagoz.

Zelan da uts-eziña Efomako Aita?

Jesukristo gure Jaunak aginduriko Espiritu Santuaren laguntzaz da uts-eziña Efomako Aita.

Zetan da uts-eziña Efomako Aita?

Siñismen eta oitura gayetan, Eleiza guztiari irakasten dautsanean, da uts-eziña Efomako Aita.

Efomako Aitaren urango, Jaungoikoaren aginduz, nori zor dautsaguz itzal ta menpetasuna?

Efomako Aitaren urango, Jaungoikoaren aginduz, Gotzañai (Obispoai) zor dautseguz itzal ta menpetasuna.

Zer dira Gotzañak?

Apostoluen oñordekoak dira Gotzañak eta Efomako Aitaren menpean bakoitzak bere Eleiz-bafutia jauñi ta zaintzeko Espiritu Santuak ipiñiak.

Nortzuk laguntzen dautse Gotzañai arimak zaintzeko egikizunean?

Abadeak, eta efiko abade nagusiak batez be, laguntzen dautse Gotzañai arimak zaintzeko egikizunean.

XIX.—IKASKIZUNA

Bederatzigaren siñiskayaren jaraya

Eleizea ta Santuen alkartasuna

Gure Ama Eleiza Deuna, nok irasi eban?

Gure Ama Eleiza Deuna Jesukristo'k irasi edo sortu eban.

Zeinbat Eleiza irasi zituan Jesukristo'k?

Jesukristo'k ez eban Eleiza bat baño irasi ta, beraz, egiazko Eleiza bakaf bat baño ez dago.

Egiatzko Eleizearen ezaugafiak zeintzuk dira?

Egiatzko Eleizearen ezaugafiak lau onexek dira: Bat eta Donea, Katolikua ta Apostoluekandikoa izatea.

Zein da lau ezaugarri oneik dituan Eleiza bakarra?

Eleiza Katoliku Eromatarra da lau ezaugarri oneik dituan Eleiza bakarra.

Zegaitik deritxo Eromatarra Eleiza Katolikuari?

San Pedro'ren oñordeko dan Eromako Gotzaina Eleiza Katolikuaren buru dalako, orixegaitik Eleiza oni Eromatarra deritxo.

Zeruan sartu ete-daiteke Eleiza Katolikuan bizi ez danik?

Ezin daiteke zeruan sartu, bere guraz ta eruz Eleiza Katolikuan bizi ez danik.

Zeintzuk dira Eleiza Katolikuan ez dagozanak?

Siñiste - bakoak, siñiste - ausleak, siñiste - ukatzaileak, Eromako Aita burutzat ez daukenak, eta kristiñauen alkaftasunetik jaurtiak, oñeik dira Eleiza Katolikuan ez dagozanak.

Santuen alkaftasuna

Santuen alkaftasunak zer esan nai dau?

Eleizea deritxogun Batzar onen goi-ondasunak batzarkide guztien artean banatzen dirala, esan nai dau Santuen alkaftasunak.

Nortzuk dira Eleizearen batzarkideak?

Zeruko zoriondunak, garbitokiko arima gaixoak, eta lurrean arimearen arerioekaz gudan bizi diran siñistedun kristiñauak, dira Eleizearen batzarkideak.

Zeintzuk dira Eleizearen goi-ondasunak?

Jesukristo'ren, Andra Maria ta beste Deun guztien irabazkiak, eta Sakramentu, otoitz eta gañerako egite on guztiak, dira Eleizearen goi-ondasunak.

Eta zegaitik banatzen dira Eleizako batzarkideen goi-ondasunak alkaftan artean?

Guztiak gorputz bat lez egiten dabelako, banatzen dira Eleizako batzarkideen goi-ondasunak alkaftan artean.

Oben astunean dagozanak Santuen alkaftasunean, saitzen ete-dira?

Oben astunean dagozanak be saitzen dira Santuen alkaftasunean, baña obenen parkapena Jaunagandik jades-teko beař daben laguntza baño besterik ez dabe ařten.

XX.—IKASKIZUNA

**Kredoaren amar, amaika ta amabigareñ
siñiskayak: Pekatuen parkamena, aragiaren
berbizkundera ta betiko bizitzea**

Zein da amargaren siñiskaya?

Amargaren siñiskaya auxa da: SINISTEN
DOT PEKATUEN PARKAMENA.

Zer irakasten dausku amargaren siñiskayak?

Edozelako obenak, asko ta andienak izan

arén be, parkatzeko eskubide osoa Jesukristo'k bere Eleizeari emon eutsola, irakasten dauku amaigarén siñiskayak.

Zein da amaikagarén siñiskaya?

Amaikagarén siñiskaya auxé da: SINISTEN DOT ARAGIAREN BIZTUEREA.

Zein da amabigarén siñiskaya?

Amabigarén siñiskaya auxé da: SINISTEN DOT BETIKO BIZITZEA.

Zer irakasten daukue amaika ta amabigarén siñiskayak?

Gizonaren azaga edo azkenkiak erakusten daukuez amaika ta amabigarén siñiskayak.

Gizonaren azagak zenbat dira?

Gizonaren azagak lau dira: eriotzea, epaikunde, inpernu edo gaiztokia ta zerua.

Zer da eriotzea?

Arima ta gorputzak alkar iztea da eriotzea.

Zer egiten da gorputza eriotz-ostean?

Usteldu ta auts-egiten da gorputza eriotz-ostean.

Eta munduaren azken-aldian, ildako guztiak berbiztuko ele-dira?

Bai jauna, munduaren azken - aldian ildako

guztiak berbiztuko dira, bizitza onetan euki ebezan gorputz eta arimakin.

Eriotz-ostean gure arimai zer jazoko ele-yake?

Eriotz - ostean gure arimai Jaungoikoak banan epaya emongo dautse.

XXI.—IKASKIZUNA

Azkenengo siñiskayen jaraya: Gaiztoki, garbitoki ta zerua

Nora joango da gure arimea banango epaikunde-ostean?

Banango epaikunde - ostean gure arimea edo inpernura edo garbitokira edo zerura joango da, berak irabazi dauanez.

Gaiztokia zer da?

Gaizto galduak, Jaungoikoa ikusi barik, beti-betiko oñazetan dagozan lekua da gaiztoki edo inpernua.

Nortzuk joaten dira gaiztokira?

Pekatu astuna egin eta Jaungoikoaren

asaŕean ilten diranak joaten dira gaiztoki edo inpernura.

Garbitokia zer da?

Jaungoikoaren grazian, baña euren obenen zoŕa osoro ordaindu barik ildakoen arimak joaten diran lekua da garbitokia.

Zetarako joaten dira arimak garbitokira?

An izugafizko oñazetan garbituak izateko joaten dira arimak garbitokira.

Garbitokiko arima gaxoai lagundu ete-daiketsegu?

Garbitokiko arima gaxoai lagundu daiketsegu, otoitz, parkapen, limosna ta gañerako egite onakaz eta batez be Meza Deunaren bitartez.

Ezaguera-bakoak, bateatu barik il-ezkero, nora joaten dira?

Ezaguera-bakoak, bateatu barik il-ezkero, umeen linbora joaten dira, an zeruko zorion eta inpernuko zorigaitz barik izateko.

Zerua zer da?

Jaungoikoa ikusiaz ta maitatuaz, beti-betiko atseginetan zoritxaŕ bape barik zoriondunak bizi diran lekua da zerua.

Nortzuk doaz zerura?

Jaungoikoaren grazian ilten diranak joaten dira zerura.

Siñiskitz edo Kredoaren amaya

Zer esan nai dau «betiko bizitzeak»?

Emengo bizitza onen ondoren bein be amaituko ez dan beste bizitza bat izango dogula, esan nai dau «betiko bizitzeak».

Zelakoa da betiko bizitzea?

Betiko bizitzea, onentzat zorionsua izango da beti zeruan, eta gaiztoentzat zorigaiztokoa beti gaiztoki edo inpernuan.

Gaiztokira ez joateko ta zerua irabazteko, zer egin beaŕ dogu?

Gaiztokira ez joateko ta zerua irabazteko, Jaungoikoaren legeko aginduak bete beaŕ doguz.

Zer esan nai dau Kredoko «Amen» azken-itzak?

Kredoko «Amen» azken-itzak, «olantxe da» esan nai dau.

Kredoaren siñiskayez gañera beste ezer siñisten ete-dozu?

Bai jauna, Kredoaren siñiskayez gañera, Liburu Deunetan dagoan guztia eta Jaungoikoak bere Eleizeari agertu dautsana be siñisten dot.

Liburu edo Idazti Deunak, zer dira?

Liburu edo Idazti Deunak, Espiritu Santuaren laguntzaz idatzizako, Lege Zaí eta Baíko Liburuak dira.

Zer da Liburu Deunetan dagoana ta Jaungoikoak bere Eleizeari agertu dautsana?

Liburu Deunetan dagoanaren eta Jaungoikoak bere Eleizeari agertu dautsanaren itaunik ez egin niri, gitxi dakik-eta: baditu gizon jakitunak Ama Eleizeak eta oneik erantzungo dautzue.

Jaungoikoa'k Eleizaren bidez irakatsi daustan guztia
sendoro siñisten dot

BIGAÑEN LAURENA

Zer eskatu beaí dan
eta Ama Eleiza Deunaren otoitzak

XXII.—IKASKIZUNA

“Aita gurea”: Saíera

«Aita gurea» esan egizu.

Aita gurea, zeruetan zagozana, santi-
fikadu bedi zure izena, betoríkigu zure
éfeñua, egin bedi zure borondatea zeru-

an lez luŕean be. Emoiguzu gauŕ geure eguneroko ogia, parkatu eiguzuz geure zoŕak, geuk gure zoŕdunai parkatzen dau-tseguzan lez, eta ez eiguzu itxi tentazi-ñoan jausten, baña gatxetik jagon gai-zuz. Amen. (1)

«Aita gurea» nok esan eban?

«Aita gurea» Jesukristo'k esan eban.

Zetarabo esan eban?

Oraziño edo otoitz-egiten guri irakasteko esan eban Jesukristo'k «Aita gurea».

Otoitz-egitea zer ete-da?

Jaungoikoagana biotza jaso ta mesedeak eskatzea da otoitz-egitea.

Zenbat eratakoak dira otoitzak?

Era bitakoak dira otoitzak: gogo utsezkoak eta aozkoak.

Gogo utsezko otoitza zer da?

Itzik esan barik, gomutamenez, adimenez eta biotzez egiten dana, ori da gogo utsezko otoitza.

(1) Oaŕa.—Otoitz au Bizkaiko eŕi guztietan baŕdin ez da esaten, era askotan baño: era guztietatik auxe autu dogu ta guztiak oŕaxe jotea ondo litzake.

Aozko otoitza zer da?

Aoz egiten dana, esaterako, «Aita gurea» diñogunean egiten doguna, da aozko otoitza.

Otoitz zelan egin beaŕ ete-da?

Adi, apal, uste osoz, eta iraupenez otoitz-egin beaŕ da.

Otoitza saŕi egin beaŕ ete-da?

Jaungoikoak alan agintzen daualako ta^{*}naiz goi-ondasunak naiz luŕekoak jadesteko beaŕa dalako, otoitza saŕi egin beaŕ da.

XXIII.—IKASKIZUNA

“Aita gurea”: Deya

Zein da otoitz guztietatik onena?

Otoitz edo oraziño guztietatik onena, «Aita gurea» da.

Zegaitik da «Aita gurea» otoitz guztietatik onena?

Apostoluak eskatu-ta, Jesukristo'k bere agoz esan ebalako da «Aita gurea» otoitz guztietatik onena.

Zeinbat zati daukaz «Aita gureak»?

Dei bat eta goimaistasunari dagokiozan zazpi eskabide daukaz «Aita gureak».

Zelarako asten dozu otoitz au «Aita gurea, zeruetan zagozana» esanaz?

Biotza Jaungoikoaganantz jaso ta berari apaltasun eta uste osoz eskatzeko, asten dogu otoitz au «Aita gurea, zeruetan zagozana» esanaz.

«Aita gurea» esatean nogaz itz-egiten dozu?

«Aita gurea» esatean, Jaungoiko geure Jaunagaz itz-egiten dogu.

Zegaitik deitzen dautsagu Jaungoikaari «geure Aita»?

Guztiok bere semeak garealako deitzen dautsagu Jaungoikaari «geure Aita».

Zegaitik diñogu «zeruetan zagozana»?

Jaungoikoa toki guztietan egon aŕen, zeruan berariz dagoalako, diñogu «zeruetan zagozana».

XXIV.—IKASKIZUNA

“Aita gurea”: eskabideak

«Santifikadu bedi zure izena» diñozunean, zer eskatzen dozu?

Jaungoikoaren izena ezagutua ta goratua izan dedila eskatzen dogu, «Santifikadu bedi zure izena» diñogunean.

«Betoŕkigu zure eŕeñua» esatean, zer eskatzen dozu?

Jaungoikoak gure arimetan agindu dagiala orain bere eskaŕaren (graziaren) bitartez, eta gero zoriona emon daiskula, eskatzen dogu «betoŕkigu zure eŕeñua» esatean.

Zer eskatzen dozu, «egin bedi zure borondatea zeruan lez luŕean be» esanaz?

Zorionekoak zeruan egiten daben lez, guk be, emen bean, Jaungoikoak nai dauana egin daigula eskatzen dogu, «egin bedi zure borondatea zeruan lez luŕean be» esanaz.

Zer eskatzen dozu «Emoiguzu gaŕf geure eguneroko ogia» diñozunean?

Gorputzarentzat beroni dagokion janaria, ta arimarentzat bere eskaŕa ta Sakramentuak eskatzen dautsaguz Jaunari, «Emoiguzu gaŕf geure eguneroko ogia» diñogunean.

Zer eskatzen dozu, «parkatu eiguzuz geure zoŕak, geuk gure zoŕdunai parkatzen dautseguzan lez» esatean?

Samindu gaituenai edo irañen bat egin dauskuenai guk parkatzen dautsegun lez, Jaungoikoak be geure oben edo pekatuak parkatu daiskuzala eskatzen dogu, «parkatu eiguzuz geure zoŕak, geuk gure zoŕdunai parkatzen dautseguzan lez» esatean.

Zer eskatzen dozu «ez eiguzu itxi tentaziñoan jausten» esatean?

Oben egiñerazoten dauskuen gogorapen gaizto ta tentaziñoai leku emoten Jaungoikoak ez daiskula itxi eskatzen dogu. «ez eiguzu itxi tentaziñoan jausten» esatean.

Zer eskatzen dozu «gatxetik jagon gaizuz» esanaz?

Gorputz eta arimearen gaitz eta galbide guztietatik Jaunak onez atera gaizala eskatzen dogu «gatxetik jagon gaizuz» esanaz.

Zer esan nai dau Aitagureko «Amen» itzak?

Aitagureko «Amen» itzak, «Olantxe izan bedi» esan nai dau.

XXV.—IKASKIZUNA

«Aguí Maria» ta Salve'a

Zein otoitz egiten dautsazu Andra Mariari?

«Aguí Maria» ta Salve'a, batez be esaten dautsaguz Andra Mariari.

«Aguí Maria» esazu.

Aguí Maria, graziaz betea, Jauna da zugaz, bedeinkatua zara zu andra guztien

artean, eta bedeinkatua da zure sabeleko frutua Jesus. Santa Maria, Jaungoikoaren Ama, éregutu egizu gu pekatarioen alde orain eta geure eriotzako orduan. Amen.

Esan egizu SALVE'a.

Aguí Efégiña, Ama érukioía, geure bizi-tza, gogotasun eta itxaropena, aguí. Zuri deyez gagoz Ebaren ume érbestetuok : antsiz, eta negaéz gatorkizuz negaí-éí onetan. Ea bada, geure bitarteko Andrea, zeure begi érukitsu óreik gugana biuítu egizuz, eta érbeste onen ondoren erakus-kuzu Jesus, zeure sabeleko seme onetsi ori. O biotz bigun! O érukioí! O Maria Birjiña gozoa! Gure alde zotoi egizu, Jaungoikoaren Ama Done órek, Jesukristo'ren agintzariak jadetsi daikeguzan. Amen.

XXVI.—IKASKIZUNA

Aguí Maria ta Salve'atzaz geyago: Aingeru ta Deunai otoitza. Gloria

Noren itzakin egiña da «Aguí Maria» deritxogun otoitza?

Gabriel goiaingeruak, eta Elisabet'ek Andra Mariari esandako itzakin eta Eleizeak geroago erantsi eutsazana-kin egiña da «Aguí Maria» deritxogun otoitza.

Nok esan eban SALVE'a?

Ama Eleiza Deunak dauko beretzat aituta SALVE'a.

Aguir Maria ta SALVE'a zetarako esaten doguz?

Andra Mariari laguntza eskatzeko esaten doguz Aguir Maria ta SALVE'a.

Aingeru ta santuai otoitza.—Gloria

Aingeruai ta zeruko Deunai be otoitz-egin beaŕ ete-yake?

Bai jauna, Aingeruai ta zeruko Deunai be, geure bitartekoak dira-ta, otoitz-egin beaŕ dautsegu.

Zein aingeruri, batez be, izan beaŕ dautsagu berarizko eraspena?

Bakoitzak bere Aingeru Jagoleari izan beaŕ dautso berarizko eraspena, ta egunero laguntza eskatu.

Noren izenean egin beaŕ doguz geure otoitz guztiak?

Jesukristo'ren izenean egin beaŕ doguz geure otoitz guztiak.

Ja esazu «GLORIA».

GLORIA PATRI ET FILIO ET SPIRITUI SANCTO.
SICUT ERAT IN PRINCIPIO ET NUNC ET SEMPER
ET IN SAECULA SAECULORUM. AMEN.

Esan egizu euskeraz

Aintza Aitari ta Semeari ta Espiritu Santuari. Len lez orain, beti ta amaibako egunetan. Amen.

Zegaitik amaitzen doguz geure otoitzak, GLORIA esanaz?

Irutasun guztiz Deuna goratzeko, amaitzen doguz geure otoitzak, GLORIA esanaz.

~~~~~  
Aufferantzian eguneroko otoiak (oraziñoak) orain oarte baño  
obeto egingo dodaz  
~~~~~


IRUGAREN LAURENA

Zer egin bear dan
Jaungoikoaren eta Eleizaren aginduak

XXVII.—IKASKIZUNA

Jaungoikoaren aginduak era-batera

Zeinbat dira Jaungoikoaren Legebo aginduak?
Jaungoikoaren Legeko aginduak amañ
dira :

Lenengoa, Jaungoikoa maiteen izatea;
Bigařena, Jaungoikoaren izena alperik
agotan ez artzea;

Irugařena, jai-egunak jai egitea,
Laugařena, gurasoi dedu ta lotsa izatea;
Boskařena, iřor ez iltea,
Seigařena, aragikeririk ez egitea;
Zazpigařena, ez ostutea;

Zortzigařena, ez dan gauzarik iřori ez
ezařtea, ta guzuřik be ez esatea;

Bederatzigařena, besteren senař naiz
emazterik ez gura izatea;

Amařgařena, iřoren ondasunen gurari
bidebakorik ez eukitea.

Amař agindu oneik bitan dagoz: Jaungoi-
koa beste ezer bařo maiteago, ta geure
geidea (projimua) geure burua lez maite-
izatean. Amen.

Zer dago Jaungoikoaren Legeko aginduetan?

Jaungoikoaren Legeko lenengo iru aginduetan,
Jaunagazko doguzan eginbeařak dagoz ta geure geidea-
gazkoak gařerako zazpiretan.

Aginduak erabatera daraye:**Jaungoikoa ta geideagazko eginbearak**

Zein da geure Jaunagazko dogun eginbeara?

Geure Jaunagazko dogun eginbeara auxe da: Bera beste ezer baño maiteago izatea.

Zer da Jaungoikoa beste ezer baño maiteago izatea?

Jaungoikoari iraunik emon baño, enparau guztiak galdu be nayago izatea, da Jaungoikoa beste ezer baño maiteago izatea.

Zein da geure geideaganako dogun eginbeara?

Jaungoikoagaitik geidea edo projimoa geure burua lez maite izateko eginbeara dogu.

Nor da geure geidea?

Gizon guztiak dira geure geide: baita geure arerio diranak bere.

Zelan maitatuko doguz geideak geure buruak lez?

Aek guri egitea nai genduken on guztia geuk eurai egiñaz, maitatuko doguz geideak geure buruak lez.

Zelan maitatuko doguz geideak Jaungoikoagaitik?

Geu lez besteak be Jaungoikoaren semeak, Jesukristo gure Jaunaren odolaz biferosiak eta guztiak zeru bate-rako egiñak diralako maite izanaz, maitatuko doguz geideak Jaungoikoagaitik.

Nok maite dau Jaungoikoa?

Bere aginduak betetan dituanak maite dau Jaungoikoa.

Jaungoikoaren Legeko aginduak betetea geure eskuan ete dago?

Bai jauna: Jaungoikoaren Legea betetako beař dan laguntza ez dautso Jaunak, egoki eskatu ezkerro, iñori be ukatzen, eta ofelan bere Legeko aginduak betetea geure eskuan dago.

Ziltzaldi ta arimearen arerioak

Jaungoikoaren Legea betetako eragozpenik garaitu beař ete-da?

Jaungoikoaren Legea betetako arerioaren ziltzaldi edo tentaziñoak garaitu beař dira.

Ziltzaldiak zer ete-dira?

Arimearen arerioak gaiztakerirantz emoten daus-
kuezan eraginkadak dira ziltzaldi edo tentaziñoak.

Zeintzuk dira gure arimearen etsayak?

Iru dira gure arimearen etsai edo arerioak: diabrua, mundua ta aragia.

Zelan garaitzen da diabrua?

Otoitzaren eta apaltasunaren bitartez garaitzen da diabrua.

Zelan garaitzen da mundua?

Munduzale gaizto ta biurikandik alde egiñaz eta euren afokeri ta andiusteak gitxitan eukiaz garaitzen da mundua.

Zelan garaitzen da aragia?

Gure griña dongak ilduratu ta eziaz, garaitzen da aragia.

Jaungoikoaren legeko aginduak betetako bearturik ete-gagoz?

Bai jauna, Jaungoikoaren Legeko agindu guztiak eta bakoitza betetako bearturik gagoz, eta ez betetea oben edo pekatu da.

XXIX.—IKASKIZUNA

Obena (pekatua)

Obena zer da?

Jaungoikoaren Legean debekauta dagon zerbait, nobere guraz esan, egin, gogoratu, edo nai-izatea, naiz aginduta dagoana ez egitea da oben edo pekatua.

Zeinbat eratakoak dira obenak?

Obenak era bitakoak dira: astunak eta ariñak.

Zer da oben astuna?

Jaungoikoaren Legean debekauta dagon zerbait, ezaguera argiz ta nobere guraz gauza astunean esan, egin, gogoratu edo nai izatea da oben astuna.

Zegaitik deritxo eriozkiña oben astunari?

Graziatzko bizia arimeari kentzen dautsalako, deritxo eriozkiña oben astunari.

Oben ariña zer da?

Jaungoikoaren Legeak debekatzen dauan zerbait, ardura gitxiko gayetan, naiz ezaguera argi edo gogo oso barik ardurazkoetan, esan, egin, gogoratu edo nai izatea da oben ariña.

Eta zegaitik deritxo parka-érea oben ariñari?

Érez egin eta érez parkatzen dalako, deritxo parka-érea oben ariñari.

Zer da gaitzoimena edo griña txara?

Bein eta baño obenak egiñaz soñtzen dan eta obene-rantz makuñtzen gaituan oitura gaiztoa da gaitzoimena edo griña txara.

Griña txar nagusiak zenbat dira?

Griña txar nagusiak zazpi dira: afokeri, zekenkeri, aragikeri, asafeikeri, salokeri, bekaizkeri ta nagikeria.

Zegaitik deritxe nagusiak zazpi griña txar onei?

Gañerako lera donge ta oben guztien zustrayak lez diralako, deritxe nagusiak zazpi griña txar onei.

Zeintzuk onoinen dagoz zazpi griña txar onein aurka?

Zazpi onoinen (birtute) dagoz zazpi griña txar onein aurka: Afokeriaren aurka apaltasuna, zekenkeriaren aurka esku-zabaltasuna, aragikeriaren aurka garbitasuna, asafeikeriaren aurka eroapena, salokeriaren aurka nauftasuna, bekaizkeriaren aurka maitasuna, nagikeriaren aurka bizkoftasuna.

XXX.—IKASKIZUNA

Jaungoikoaren Legeko aginduak banaka

LENENGO AGINDUA

**Jaungoiko, Aingeru. Deun, Irudi ta
Gorpuzkiñen gurtza**

Zein da Jaungoikoaren Legeko lenengo agindua?

Jaungoikoaren Legeko lenengo agindua auxe da: JAUNGOIKOA MAITEEN IZATEA.

Zer agintzen dauSKU lenengo aginduak?

Egiazko Jaungoikotzat bera bakañik ezagutu ta maitatzeko ta bene-benetan Beragan siñistu ta itxaroteko agintzen dauSKU lenengo aginduak.

Zetara beartzen gaitu orezaz gañera lenengo aginduak?

Jaungoikoa bakañik gorputz eta arimako lotsa-itzelez jauretsi edo gurtu, ta bere otsein izatera beartzen gaitu lenengo aginduak.

Zer debekatzen dauSKU lenengo aginduak?

Jainkoaizunkeria, siñiskeria, donaustea ta Erlejiñoaren kaltezko beste utsegite guztiak debekatzen daukuz lenengo aginduak.

Jainkoaizunkeria zer da?

Gurufezko jainkoak gurtu ta siñistea da jainkoaizunkeria.

Siñiskeria zer da?

Egite edo gauzaren batek, goi-kemenen bat daukala uste izatea da siñiskeri edo sorginkeria.

Donaustea zer ete da?

Jaungoikoari eskiñitako zerbait edo norbait dongaro erabiltea, esaterako Sakramenturen bat dongaro aitztea, da donaustea.

Zer geyago gebentzen dauSKU lenengo aginduak?

Siñisgogorakeria, siñiste - austea, Jaungoikoaganako

lotsarik-eza, kristiñau-ikaskidea ez jakitea, irakultaldi gaiztoak eta siñismenaren kaltean diran gañerako obenak be gebentzen dauskuz lenengo aginduak.

Siñisgogofkeriaren jatoñirik ezagunenak zeintzuk ete-dira?

Siñiskintzako egiak zuztraiz ez jakitea, añokeri ta aragikeria dira siñisgogofkeriaren jatoñirik ezagunenak.

Eta obena ete-da liburu ta eguneroko ofi gaiztoak irakurtea?

Bai jauna, obena (pekatua) da liburu ta eguneroko ofi gaiztoak irakurtea eta bañdin saltzea, erostea ta gordetea be.

Itxaropen eta goimaitasunean utsen bat dagienak, zelako obena egiten ete-dabe?

Itxaropen eta goimaitasunean uts-egiten dabenak be lenengo aginduaren kaltezko obena egiten dabe.

Andra Maria, aingeru ta santuai dedu ta itzala

Dedu ta itzalik agertu ete giñeyoe Andra Maria, Aingeru ta Deunai?

Bai jauna, dedu ta itzala agertu giñeyoe ta agertu beař dautsegu, Jaungoikoaganako bitar-tekoak doguzanez, Andra Maria, Aingeru ta Deunai.

Altaretan dagozan irudiak zer dira?

Jesukristo gure Jaunaren, Andra Mariaren, eta Zeruetan dagozan Deunen antzezkiak dira altaretako irudiak.

Zetarako dagoz altaretan irudiak?

Euren bitartez Jesukristo gure Jauna, Andra Maria ta zeruko Deunakaz gomutau gaizan, eta onein antzezkiak diralako, aguf egin dayoegun, dagoz altaretan irudiak.

Deunen gorputzkiñai dedu ta itzalik zor ete-dautsegu?

Bai Jauna, Deunen gorpuzkiñai be dedu ta itzala zor dautseguz.

Baia gorpuzkin ta irudi utsai, dedu ta itzalik agertu ete giñeyoe?

Bai jauna, gorpuzkin eta irudi utsai be dedu ta itzala agertu giñeyoe, eta agertu beař dautseguz, onei dautsegun itzala Jesukristo, Andra Maria ta Deunai eurai dautsegu-ta.

XXXI.—IKASKIZUNA

Jaungoikoaren Legeko bigařen agindua

Zein da Jaungoikoaren Legeko bigařen agindua?

Jaungoikoaren Legeko bigařen agindua auxa

da: JAUNGOIKOAREN IZENA ALPERÍK AGOTAN EZ ARTZEA.

Zer eragozten dau bigarren aginduak?

Jaungoikoaren izena lotsa ta itzal barik aita-tu, biraroak esan, eta alperík zin-egitea eragozten dau bigarren aginduak.

Biraoa zer da?

Jaungoikoaren, Andra Mariaren, naiz Deunen aurka itxusikeriren bat esatea da biraoa, ta berenez gaiztakeri izugaria.

Zin-egitea zer da?

Diñogunaren naiz norbaiti agindutakoaren testigutzat Jaungoikoa ipintea, orixe da zin-egitea.

Alperík zin-egitea zer da?

Egi, beaf-izan, nai zuzentasun barik Jaungoikoa zerbaiten testigutzak ipintea da alperík zin-egitea.

Zer da egi barik zin-egitea?

Guzutzat daukagun gauzeari zin-eginaz eustea da egi barik edo guzuzez zin-egitea.

Zer da beaf-izan barik zin-egitea?

Zetan ez dala edo ezerezagaitik Jaungoikoa testigutzat ekaitea da beafizan barik zin-egitea.

Zer da zuzentasun barik zin-egitea?

Gauza oker edo txarén bati, esaterako, norbaiti kal-teren bat egiteko asmo dongeari zin-eginaz eustea, da zuzentasun barik zin-egitea.

Alperík zin-egitea obena ete-da?

Alperík zin-egitea obena da, ta guzuzez egin ezkerro, oben astuna beti.

Alperík ez zin-egiteko zer da ona?

Kristok irakatsi dauskunez, «bai» edo «ez» esateko ekandua da on-ona alperík ez zin-egiteko.

Zetara beartzen gaitu bigarren aginduak?

Jaungoikoaren izena aintzat artzera ta Berari egindako eskintzak eta zin-eginaz norbaiti agindurikoa betetara beartzen gaitu bigarren aginduak.

IRUGAREN AGINDUA

Zein da Jaungoikoaren Legeko irugarren agindua?

Jaungoikoaren Legeko irugarren agindua auxe da: JAI-EGUNAK JAI-EGITEA.

Zer agintzen dausku irugarren aginduak?

Eleizkizunen bitartez Jaungoikoa goratzeko ta domeka ta jayoro Meza Deuna entzuteko agintzen dausku irugarren aginduak.

Zer galerazten dauSKU irugar en aginduak?

Domeka ta jai-egunetan, bea izan barik, otsein-lanetan i ardutea galerazten dauSKU irugar en aginduak.

Zetarako gulerazo ete-dau Jaungoikoak domeka ta jayetan lan-egitea?

Jaungoikoa eleizkizunetan gu tzeko, gure biotza onoimenez apaintzeko ta gorputzari atsedem emoteko ardua obeto a tu daiguntzat, galerazo dau Jaungoikoak domeka ta jayetan lan-egitea.

Zelan beteko dau ondoen kristi nauak Jaungoikoa gu tu ta bere arimea onoimenez apaintzeko daukan egikizuna?

Bere efiko eleizara joanaz ta Jaungoiko ta geidea-gazko bere egin-bea etan zintzoro i arduaz, beteko dau kristi nauak ondoen, Jaungoikoa gu tu ta bere arimea onoimenez apaintzeko daukan egikizuna.

Debekauta ete-dagoz domeka ta jai-egunetan kirol eta jolasaldiak?

Ez jauna, gaiztoak izan ezik, ez dagoz debekauta domeka ta jai-egunetan kirol eta jolasaldiak.

XXXI.—IKASKIZUNA LAUGA EN AGINDUA

Zein da Jaungoikoaren Legeko laugar en agindua?
Jaungoikoaren Legeko laugar en agindua au-

xe da; GURASOAI DEDU TA LOTSA IZA-TEA.

Gurasoai dedu ta lotsa nok ete-dautsez?

Gurasoen esanak egiten dituen umeak, eta eurai lagundu ta itzalez begiratu dagioenak, dautsez dedu ta lotsa gurasoai.

Gurasoez ga era, nortzuk dira aintzat euki bea  doguzanak?

Gurasoez ga era, geu ba o za ago ta nagu-siagoak eta agintariak dira aintzat euki bea  doguzanak.

Zer debekatzen dauSKU laugar en aginduak?

Geure gurasoak, Eleiz-gizonak eta ga erako agintariak aintzat ez a tzea ta euren esanak ez egitea debekatzten dauSKU laugar en aginduak.

Eta laugar en agindu onetan ez ete-da beste eginbea ik sa tzen?

Bai jauna, laugar en agindu onetan sa tzen dira nagu-siak mendekoentzako ta gurasoak euren umeentzako daukezan eginbea ak be.

Zein da gurasoen umeakazko egin-bea a?

Seme-alabak arduraz azi ta garaiz bizibide egokia emotea da gurasoen umeakazko eginbea a.

Zer irakatsi bea  dautse, batez be, gurasoak euren umeai?

Kristi nau-ikasbidea, batez be, irakatsi bea  dautse gurasoak euren umeai.

BOSKAREN AGINDUA

Zein da Jaungoikoaren Legeko boskaren agindua?
Jaungoikoaren Legeko boskaren agindua,
IÑOR EZ ILTEA da.

Zer agintzen dau boskaren aginduak?

Iñoren kaltean ezer ez egin, ez esan, eta ez nai izateko agintzen dausku boskaren aginduak.

Zer besterik agintzen dausku boskaren aginduak?

Geide guztiak, arerioak izan aŕen be, maitatzeko ta, ñori egindako kalteak ordaintzeko, agintzen dausku boskaren aginduak.

Zer eragozten dausku boskaren aginduak?

Norbere burua edo beste ñor iltea, duelo deritxon bufukea, ñor zauritu naiz jotea, ordikeria, aŕenak, eta ñori gaizpidea emotea, eragozten dauskuz boskaren aginduak.

Añena zer da?

Norbere buruari naiz beste ñori gaitzen bat opatzatea da añena: esaterako, «bertan ilgo al az» esatea.

Zer da gaizpidea?

Gaiztakerira garoakezan edozein itz edo egite txar da gaizpidea.

XXXIII.—IKASKIZUNA

SEIGAREN AGINDUA

Zein da Jaungoikoaren Legeko seigaren agindua?
Jaungoikoaren Legeko seigaren agindua,
ARAGIKERIRIK EZ EGITEA da.

Zer agintzen dausku seigaren aginduak?

Geure gogapen, itz eta egiteetan garbi ta orban bakoak izateko agintzen dausku seigaren aginduak.

Zer galerazten dausku seigaren aginduak?

Gogapen, itz, egite, begirakun, irakurte ta ikuskizun zantar ta loyak galerazten dauskuz seigaren aginduak.

Zer egin beaŕ da aragikeritik iges-egiteko?

Jauspideetatik urun ibili, otoitzean jardun, saŕi autoftu ta jaunaŕtu ta Andra Mariari eraspen andia izan, orixe egin beaŕ da aragikeritik iges egiteko.

ZAZPIGAREN AGINDUA

Zein da Jaungoikoaren Legeko zazpigaren agindua?
Jaungoikoaren Legeko zazpigaren agindua
EZ OSTUTEA da.

Zer agintzen dausku zazpigarén aginduak?

Iñori bere gauzarik ez kentzeko, ta, jabeak nai ez dauala, besterenik ez eukiteko, agintzen dausku zazpigarén aginduak.

Zer debekatzen dausku zazpigarén aginduak

Iñori bere ondasunetan kalte egitea debekatzen dausku zazpigarén aginduak.

Eta iñori bere gauzaren bat kendu naiz ondasunetan kalte dagioenak, zetara dagoz beartuak?

Kendurikoa ostera jabeari biuñtzera, ta egindako kalte guztiak lenbailen ordaintzera, dagoz beartuak iñori bere ondasunetan kalte dagioenak.

XXXIV.—IKASKIZUNA

ZORTZIGARÉN AGINDUA

Zein da Jaungoikoaren Legeko zortzigarén agindua?

Jaungoikoaren Legeko zortzigarén agindua auxe da: EZ DAN GAUZARIK IÑORI EZ EZARTEA TA GUZURIK BE EZ ESATEA.

Zer agintzen dausku zortzigarén aginduak?

Beař dan aldi ta tokian egia esateko ta geure geidearen egiteak, al dan guztian ontzat eukiteko, agintzen dausku zortzigarén aginduak.

Zer eragozten dausku zortzigarén aginduak?

Guzuřezko testigantzea, guzuřezko salakuntzea, eragoa, ixilekoak zabaltzea, eřezegi iñor gaitzotzat euki ta guzuřa esatea eragozten dauskuz zortzigarén aginduak.

Guzuřa zer da?

Geuk deritxagunez bestera, iñori ñiñistu-eragiteko asmoz, zerbait esatea da guzuřa.

Zeri deritxo guzuřezko testigantzea?

Auzitegian testiguak esandako guzuřari deritxo guzuřezko testigantzea.

Zer da guzuřezko salakuntzea?

Norbaiti ez daukan utsen bat edo egin ez dauan gaiztakeriren bat ezartea da guzuřezko salakuntzea.

Zer da eragoa?

Geidea aomiñean artu ta bere akatz eta utsegiteak, beařizan barik zabaltzea da eragoa.

Zer da eřezegi iñor gaitzotzat eukitea?

Zio gitxiegi z geidearen egitea oker ta deunge eriztea da iñor eřezegi gaitzotzat eukitea.

Aurêkoari kendutako izen-ona biurtzeko bearturik ete-gagoz?

Aurêkoari kendutako izen-ona biurtzeko bearturik gagoz : bai guzuz ez salatu dogunean, baita ixileko bere utsegiteren bat, naizta egia izan, zabaldu dogunean be.

BEDERATZI TA AMARGAREN AGINDUAK

Zein da Jaungoikoaren Legeko bederatzigaren agindua?

Jaungoikoaren Legeko bederatzigaren agindua auxa da: **BESTEREN SENAR NAIZ EMAZTERIK EZ GURA IZATEA.**

Zer galera izen dausku bederatzigaren agindua?

Gurari zantzar eta loi guztiak galera izen dausku bederatzigaren agindua.

Zein da Jaungoikoaren Legeko amargaren agindua?

Jaungoikoaren Legeko amargaren agindua auxa da: **INOREN ONDASUNEN GURARI BIDEBAKORIK EZ EUKITEA.**

Zer gebentzen dausku amargaren agindua?

Bide okere ez inoren aberastasunak gura izatea gebentzen dausku amargaren agindua.

XXXV.—IKASKIZUNA

Eleiza Ama Deunaren agindua

Esan egizuz Eleiza Ama Deunaren agindua?

Eleiz Ama Deunaren agindua bost dira: Lenengoa, domeka ta jayetan Meza osoa entzutea;

Bigarrena, urtean bein gitxienez autoftzea, eta orezaz gamera, ilteko ariskueta eta Jauna aftu bafo lenago, oben astunean ego ezker;

Irugarrena, Pasko-aldian gitxienez Jauna aftea;

Laugarrena, Eleiza Ama Deunak agintzen dauanetan, aragi-izte ta barau egitea;

Boskarena, oi danez, amarenak eta asi-kiak, Eleizeari emotea.

Nondik dau Eleizeak bere aginduak ipiñi eta aldatzeko eskubidea?

Jesukristo beragandik dau Eleizeak bere aginduak ipiñi ta aldatzeko eskubidea.

Zetarako dira Eleiza Ama Deunaren aginduak?

Jaungoikoaren Legekoak obeto betetako dira Eleiza Ama Deunaren aginduak.

XXXVI.—IKASKIZUNA

Eleizaren lenengo, bigarren eta irugarren aginduak

Zein da Eleizearen lenengo agindua?

Eleizearen lenengo agindua auxe da: **DOMEKA TA JAYETAN MEZA OSOA ENTZUTEA.**

Nortzuk dagoz Meza entzutera beartuak?

Ezagueradun kristiñau guztiak, zazpi urte betezkero, dagoz Meza entzutera beartuak.

Zelan entzun bear da Mezea?

Mezatara aurkeztuaz eta gauza onen bati

adi egonaz : esaterako, naiz gogoz, naiz agoz otoitz-egñaz, entzun bear da Mezea.

Domeka ta jai-egunetan Mezarik entzuten ez dauanak, zelako obena egiten ete-dau?

Al izanik, domeka ta jai-egunetan Mezarik entzuten ez dauanak oben (pekatu) astuna egiten dau.

Zein da Eleizearen bigarren agindua?

Eleizearen bigarren agindua auve da: **URTE-AN BEIN GITXIENEZ AUTOÏRTZEA TA OÏEZAZ GAÑERA ILTEKO ARISKUETAN ETA JAUNA ARTU BAÑO LFNAGO, OBEN ASTUNEAN EGON EZKERO.**

Zein da Eleizearen irugarren agindua?

Eleizaren irugarren agindua auxe da: **PASKO-ALDIAN GITXIENEZ JAUNA ARTZEA.**

Eta nortzuk dagoz autoïkuntza ta Jaunaïtzea egitera beartuak?

Ezagueradun kristiñau guztiak dagoz autoïkuntza ta Jaunaïtzea egitera beartuak.

Eta autořkuntza ta jaunařtzea dongaro dagizanak betetan ete - ditu Eleizaren bigařen eta irugařen aginduak?

Autořkuntza ta Jaunařtzea dongaro dagizanak ez dau betetan Eleizearen bigařen eta irugařen agindurik, eta gauza bi ořeik dongaro egiřnaz, oben astun bi egiten ditu.

Zer egin beař dau ilteko ařiskuan dagoan kristiřnau ak?

Ilteko ařiskuan dagoan kristiřnauak, autořtu ta jaunařtu beař dau.

Ilteko ařiskuan autořtzeko erarik ez daukanak zer egin beař ete dau?

Ilteko ařiskuan autořtzeko erarik ez daukana, gero al dala autořtzeko asmoz, maitasun-damuz damutu bedi.

XXXVII.—IKASKIZUNA

Eleizearen laugařen agindua

Zein da Eleizearen laugařen agindua?

Eleizearen laugařen agindua auxa da : ELEI-
ZA AMA DEUNAK AGINTZEN DAUANE-
TAN ARAGI-IZTE TA BARAU EGITEA.

Barau zelan egiten da?

Egunean bein bakafik janaz egiten da barau.

Eta barau-egunetan, goiz-ařatsean, ezer ařtu ete-lei?

Barau-egunetan, goiz eta ařatsean, kristiřnau zintzoak oi dakena ařtu lei, ezbayetan autoř-entzuleari itandurik.

Nastau al daitekez aragia ta ařařa barau-egunetan?

Bai jauna, nastau daitekez aragia ta ařařa barau utsa dan egunetan.

Nortzuk dagoz barau-egitera beařtuak?

Ogei ta bat urte bete dabezanak eta irurogeigařenean sařtu ez diranak dagoz barau-egitera beařtuak.

Eta beař dan besteko zio barik barau-egiten ez dabenak zelako obena egiten dabe?

Beař dan besteko zio barik barau-egiten ez dabenak, egun bakoitzean oben astuna egiten dabe.

Zer debekatzen dau aragia izteko aginduak?

Aragia izteko aginduak okela ta okela-saldea ařtzea debekatzen dau; bařa ařautza, esnekia ta koipetan egindako jakiak, ez.

Nortzuk dagoz aragia iztera beařtuak?

Zazpi urtetik gorako ezagueradun kristiřnauak dagoz aragia iztera beařtuak.

Zelako obena egiten dabe aragia izteko agindua austen dabenak?

Aragia izteko agindua austen dabenak, oben (pekatu) astuna egiten dabe, agindu ori egunaren buruan austen daben bakoitzean.

BULDA DEUNA

Ete-dago Españan, egun batzuetan aragi-izte ta barau eginbeara kentzen dauan berarizko legerik?

Ba dago Españan aragi-izte ta barau-eginbeara, egun batzuetan kentzen dauan berarizko legea, Kurutze eta Aragi-buldea deritxona.

Zeintzuk egun dira buldadunentzat aragia iztekoak?

Garizuma ta Denporetako barikuak: Pentekoste ta Dagonil edo Abuztuko Andra Mari aufegunak: eta Gabon aufeko larunbat edo zapatua dira buldadunentzat aragia izteko egunak. (1)

(1) *Eta zeintzuk egun dira Buldarik ez dabenentzat aragia iztekoak?*

Urte guztiko barikuak: autsen-eguna: Garizumako zapatuak: Denporetako eguasten eta zapatuak: eta Pentekoste, Dagonil edo Abuztuko Andra Mari, Domu Santu ta Gabonetako aufegunak dira Buldarik ez dabenentzat aragia izteko egunak.

Zeintzuk egun dira buldadunentzat barau-egitekoak?

Garizumako eguasten, bariku ta zapatuak: Pentekoste ta Dagonil edo Abuztuko Andra Mari aufegunak: eta Gabon aufeko Larunbat edo zapatua, dira buldadunentzat barau-egiteko egunak. (1)

O A R A

XII'garfen Pio'ren aginduz (1949'ko urtañilaren 28'an) Buldadunentzako aragi izte ta barau egunak onixek dira: **Barau egun utsa:** Autse-eguastena. **Aragia isteko egunak:** Garizumako barikuak. **Barau ta aragi-iste:** Bariku guren, Andra Mari Jasokundeko auf-eguna ta Gabon eguna; baña au aufeko larunbatez egin legike.

Zer artu daikie barau-eguneko gosari ta apari-izkian Bulda oñeik daukezanak?

Okela, okela-salda ta araña izan ezik, beste gañerako edozein janari artu daikie barau-eguneko gosari ta apari-izkian Bulda oñeik daukezanak.

(1) *Zeintzuk egun dira buldarik ez dabenentzat barau-egiteko egunak?*

Garizuman, Domekak izan ezik, osterantzeko egun guztiak (2): Denporetako eguasten, bariku ta zapatuak: eta Pentekoste, Dagonil edo Abuztuko Andra Mari, Domu Santu ta Gabonetako aufegunak, dira Buldarik ez dabenentzat barau-egiteko egunak.

(2) *Noiz arte egin bear da barau Zapatu-guren egunean?*

Zapatu-guren egunean, eguerdirarte baño barau egin beañik ez dago.

Zer egin beaŕ da aitaturiko eskubideen jabe izateko?

Kurutzedun eta Okela-buldaŕk aŕtu beaŕ dira, oŕetarako oi dan limosnea emonaz, aitaturiko eskubideen jabe izateko.

Txiroak aŕtu beaŕ ete-dabez aitaturiko bulda oŕeik, eskubide oŕein jabe izateko?

Txiroak (pobreak) ez dauke aitaturiko bulda oŕeik aŕtu beaŕik, barau ta aragi-izteari dagokiezan eskubideen jabe izateko.

Zetarako da buldadunak izten daben ugıtxo edo limosnea?

Beaŕizanean dagozan Eleiza, Seminario, Gexoetxe ta Landeŕetxeai laguntzeko izaten da buldadunak izten daben limosnea.

XXXVIII.—IKASKIZUNA

Eleizearen boskaŕen agindua ta eŕukizko egintzak

Zein da Eleizearen boskaŕen agindua?

Eleizearen boskaŕen agindua auxa da : OI DAN ERAZ AMAŕENAK ETA ASIKIÑAK ELEIZEARI EMOTEA.

Zer agintzen dausku Eleizearen boskaŕen aginduak?

Eleizkizunetarako ta eleiz-gizonen bizibiderako beaŕ dan geure laguntzea emoteko, agintzen dausku Eleizearen boskaŕen aginduak.

EŔUKIZKO EGINTZAK

Zetarako dira eŕukizko egintzak?

Geure geideari arima ta gorputzagazko beaŕizanetan laguntzeko dira eŕukizko egintzak.

Zeintzuk dira arimeagazko eŕuki-egintzak.

Arimeagazko eŕuki-egintzak zaspi onexek dira :

Lenengoa, ez dakianari irakastea;

Bigaŕena, beaŕ dauanari onu edo konseju ona emotea;

Irugaŕena, oker dagoana zuzentzea;

Laugaŕena, irañak parkatzea;

Boskaŕena, atsekabedunak poztutea;

Seigaŕena, geidearen utsegite ta argaltasunak eroa-penez igarotea;

Zazpigaŕena, bizi ta ilen aldeŕ Jaungoikoari otoi egitea.

Zeintzuk dira gorputzagazko eŕuki-egintzak?

Gorputzagazko eŕuki-egintzak zazpi onexek dira :

Lenengoa, gexoak ikustera joatea;

Bigaŕena, gose diranai jaten emotea;

Irugaŕena, egaŕi diranai edaten emotea;

Laugaŕena, espetxean dagozanak ikustera joatea;

Boskaŕena, biłoxik dagona janzea;

Seigaŕena, bidaztai ostatua emotea;

Zazpigaŕena, ilai luŕa emotea.

Eta erukizko egintza oneik noiz dira beařezkoak?

Geidearen estualdi andietan dira aginduz beařezkoak
erukizko egintzak.

~~~~~  
Jaungoikoa'ren eta Eleiz Ama Deuna'ren Ageinduak  
zeintzoro boteko dodaz  
~~~~~


LAUGAŘEN LAURENA

Artu beař diranak : Sakramentuak

XXXIX.—IKASKIZUNA

Sakramentuak era batera

Zenbat dira Eleiza Ama Deunaren Sakramentuak?

Ama Eleiza Deunaren Sakramentuak
zazpi dira :

Lenengoa, Bateoa;

Bigařena, Sendatza (Confirmaziřoa);

Irugarrena, Eukaristia;
 Laugarrena, Autořtza (Confesiřoa);
 Boskarrena, Azken-igortza (Oleaziřoa);
 Seigarrena, Abadegintza;
 Zazpigarrena, Ezkontza.

Sakramentuak zer ete-dira?

Jesukristo gure Jaunak bere grazia ta onoiemenak guri emoteko ipiři zituari ezaugarri ageriak, dira Ikuřton edo Sakramentuak.

Sakramentuak zegaitik ete-dira ezaugarriak?

Emoten daben grazia ikufi ta adierazten dabelako, dira ezaugarriak Sakramentuak.

Sakramentuak ařtzen dabearan guztiak, ařtzen ete-dabe grazia be?

Ez jauna, Sakramentuak ařtzen dabearan guztiak, ez; beař dan lez ařtzera doazanak bakarik ařtzen dabe grazia.

Zeintzuk dira zeruratzeko Sakramenturik beařenak?

Zeruratzeko Sakramenturik beařenak bi dira: Bateoa ta Autořtza.

Norentzat dira beařezkoak Bateoa ta Autořtza?

Bateoa guztientzat da nai-ta-naiezkoa; Autořtza edo Confesiřoa, bariř, oben (pekatu) astunen bat egin dabenentzat.

Zeintzuk Sakramentu dira bein bařo ezin ařtu daite kezanak?

Bein bařo ezin ařtu daitekezan Sakramentuak iru dira: Bateoa, Sendatza edo Confirmaziřoa ta Abadegintza.

Zegaitik ez dira Bateoa, Sendatza ta Abadegintza bein bařo ařtzen?

Graziaz gařnera, Atz Donea deritxon ezaugarri kendu-ezin bat arimari ezařten dabelako, Bateoa, Sendotza ta Abadegintza bein bařo ezin ařtu daitekez.

XL.—IKASKIZUNA

Sakramentuak era-batera dařaye: Grazia ta onoiemenak

Grazia zer da?

Jesukristo gure Jaunak guretzat irabazi-ta, geu zeruratzeko emoten yakun zerutař emaitza da eskař edo grazia.

Zenbat eratakoak ete-dira graziak?

Era bitakoak dira, batez be, eskař edo graziak: Donetzalea bata ta laguntzaleak besteak.

Zer da grazi donetzalea?

Gizona Jaungoikoaren seme ta zeruaren jabegi egiten dauan jaungoikozko izaki bat da eskar (grazi) donetzalea.

Zer dira grazi laguntzaleak?

Gaiztakeria itxi ta ona egiteko, guztioi Jaunak emoten dauskuzan laguntzaldiak dira eskar (grazi) laguntzaleak.

Eskar laguntzale ori beaitezkoa ete-da?

Eskar (grazi) laguntzalea beaitezkoa da: bera barik ezin geinke, ez asi, ez jaraitu, ez amaitu zerurako ona danik ezertxu be.

Eskar donetzalea beaitezkoa ete-da?

Zeruan saitzeko ta gure egite on guztiak sarigafi ta ordaingai izan daitezcan, nai-ta-naiezkoa da eskar donetzalea.

Eta oben astunean dagozanen egite onak, ez ete-dira ezetarako gauza?

Oben (pekatu) astunean dagozanen egite onak ez dira, ez sarigafi, ez ordaingai; baña euren bitartez Jaungoikoagandik mesederen bat eskuratzeko gauza dira.

Zeintzuk onoinen emon daroez Sakramentuak eskar donetzaleagaz batera?

Jaungoikozko iru onoinen (birtute) siñismena, itxaromena ta goimaitasuna, batez be,

emon daroez Sakramentuak eskar donetzaleagaz batera.

Zer da siñismena?

Ikusi ez doguna, Jaungoikoak alan agertu ta Ama Eleiza Deunak alan irakasten dausculako, siñistu eragiten dauskun onoinen zerutafa, da siñismena.

Zer da itxaromena?

Jaungoikoaren grazia ta geure egite onen bitartez, zerua jadetsiko dogula uste-erazoten dauskun onoinen zerutafa ea itxaromena.

Zer da goimaitasuna?

Jaungoikoa, dana dalako, beste ezer baño geyago, ta geure geidea Jaungoikoagaitik geure burua lez maiterazoten dauskun onoinen zerutafa, da goimaitasuna.

Jaungoikozko onoinen orez gañera, zeintzuk beste sortzen dabez Sakramentuak geure ariman.

Jaungoikozkoez gañera, ekandu-onoinenak sortzen dabez Sakramentuak geure ariman.

Zeintzuk dira ekandu-onoinenak?

Ekandu-onoinen nagusienak lau dira: Zuftasuna, zuzentasuna, sendotasuna ta neufiztasuna.

XL I.—IKASKIZUNA

Lenengo ta Bigarren Sakramentuak :

Bateoa : Sendatza

Zetarako ipiñia ete-da Bateoa?

Jatofizko obena ta bateoa artzera datořenak euki daiken beste edozein kentzeko ipiñia da Bateoa (Ugutza).

Noiz eroan beař dira umeak Eleizara bateatzeko?

Albait lasteren eroan beař dira umeak Eleizara bateatzeko.

Eta estualdietan, nok bateatu daike?

Estualdietan, bere senean dagoan edozein gizaseme naiz emakumek bateatu daike.

Eta zelan bateatu beař da?

Onantxe bateatu beař da : Umeari al dala burura ur utsa isuriaz eta bateatzeko asmoz esanaz : *Nik bateatzen zaitut Aitaren eta Semearen eta Espiritu Santuaren izenean.*

Zer egitera beařzen da bateatua?

Jesukristoren siñistean iraun eta bere legeko aginduak betetara, beařzen da bateatua.

Zer iztera beařtzen da bateatua?

Diabrua ta bere egite oker ta andikeriak bein-betiko iztera beařtzen da bateatua.

Zetarako da Sendatza edo Confirmaziñoa?

Bateoan artu genduan siñismena sendatu ta ta indartzeko da Sendatza edo Confirmaziñoa.

Zelan artu beař da Sendatza?

Jaungoikoaren grazian artu beař da Sendatza ta grazian ez dagola artu dagianak, oben astuna egiten dau.

Zer egin beař dau, beraz, oben astunean dagoanak, Sendatza artzeko?

Oben astunean dagonak Sendatza artzeko, autoftu egin beař dau.

XLII.—IKASKIZUNA

Irugarren Sakramentua : Eukaristia :

Nor dagon

Zetarako ipiñia da Eukaristia deritxon Sakramentua?

Beař dan lez artu ezkeru, geure arimen janari ta Jaungoikoaren graziaren geigari izan dakigun, ipiñia da Eukaristia deritxon Sakramentua.

Zer aítzen dozu Eukaristia deritxon Sakramentu guztiz Santuan?

Altarako Sakramentuan egiaz ta benetan dagon Jesukristo, Jaungoiko ta gizon egiazkoa aítzen dogu Eukaristia deritxon Sakramentu guztiz Santuan.

Zer dago ostian Mezerdiko itzak esan baño lenago?

Ogi pizka bat dago ostian Mezerdiko itzak esan baño lenago.

Zer dago ostian Mezerdiko itzak esanezkero?

Jesukristo'ren gorputza, bere odol, arima, jaungoikotasun ta guzti, dago osti deunean Mezerdiko itzak esanezkero.

Zer dago kalizean Mezerdiko itzak esan baño len?

Ardao pizka bat ur-tanta batzukaz dago kalizean Mezerdiko itzak esan baño len.

Zer dago kalizean Mezerdiko itzak esanezkero?

Jesukristo'ren odola, bere gorputz, arima jaungoikotasun ta guzti, dago kalizean Mezerdiko itzak esanezkero.

Beraz Mezerdiko itzak esan ezkeru, Jesukristo osorik dago ostian eta kalizean?

Mezerdiko itzak esan ezkeru, Jesukristo osorik dago osti osoan eta bere zati bakoitzean, eta bardin kalizean be.

Ogi ta ardaoa, noiz biurtzen dira Jesukristo'ren gorputz eta odol?

Abadeak Mezerdiko itzak esanaz batera, biurtzen dira ogi ta ardaoa Jesukristo'ren gorputz eta odol.

Eta Mezerdira-ezkero, ete-dago ostian ogirik eta kalizean ardaorik?

Ez jauna, Merzedira-ezkero ez dago ez ostian ogirik ez kalizean ardaorik, ogi ta ardaoarean antza, usaña, gozoa ta gañerako eraskiak baño.

Eta Mezerdira-ezkero, osti donea, naiz kalizean dagona, zatitzen ba-da, zatitzen ete-da Jesukristo be?

Ez jauna, Mezerdira-ezkero, osti donea naiz kalizean dagona, zatitu afen, Jesukristo ez da zatitzen: zati guztietan eta bakoitzean oso osorik gelditzen da.

Luřzabaleko osti done guztietan ete-dago Jesukristo?

Bai jauna, luřzabaleko osti done guztietan antxe aurkez dago Jesukristo.

XLIII.—IKASKIZUNA

Eukaristia : Jaunaítzea : zelan egin

Zelan egon beař dau arimeak beař dan lez Jauna aítzeko?

Jaungoikoaren aiskitasunean egon beař dau arimeak, beař dan lez Jauna aítzeko.

Oben astunean dagola jakinaz gañera Eukaristia aítzen dauanak, aítzen ete-dau Jesukristo?

Bai jauna, oben astunean dagoala jakin eta Eukaristia aítzen dauanak be aítzen dau Jesukristo, baña bere kaltean, donaustea deritxon gaiztakeri izugaria egiten dau-ta.

Eta oben astunen bat egin dauanak, beař dan lez Jauna aítzeko, zer egin beař dau?

Oben astunen bat egin dauanak, beař dan lez Jauna aítzeko, autoítu egin beař dau.

Eta autoítu-ta gero, azturiko oben astunen bat gomutara yatořkonak zer egin beař dau?

Autoítu-ta gero, azturiko oben edo pekatu astunen bat gomutara yatořkonak, oben ori autoítu egin beař dau, edo Jauna aítu baño len, edo ufengo autořkuntzan.

Eta beař dan lez Jauna aítzeko, zelan egon beař dau gorputzak?

Beař dan lez Jauna aítzeko ta ořetan oben astunik ez egiteko, gorputzak baraurik egon beař dau, gaberditik eta jaunaítzerarte ezertxu be jan eta edan barik.

Eleizakoak aítzen diranean, baraurik egon ez ařen, Jauna aítu ete-lei?

Eleizakoak aítzen diranean, baraurik egon ez ařen Jauna aítu lei.

Ona ete-da saři Jauna aítzea?

Bai jauna, guztiz ona da saři Jauna aítzea.

Zer beař da saři ta egunero Jauna aítzeko?

Saři ta egunero Jauna aítzeko, gauza bi beař dira : Jaungoikoaren grazian egon eta asmo zuzenez Jauna aítu.

Mezea deritxon Opari Deuna

Eukaristia Sakramentua baño ez ete-da?

Eukaristia ez da soil-soilik Sakramentu : Lege Bañian dogun betiko Oparia be bai da, ta oparia danez, Meza Deuna deritxo.

Zer da, beraz, Meza Deuna?

Gure altaretan, ogi ta ardaoaren eraskipean, Gurutzeko Opariaren gomutaz egiten dan Jesukristo'ren gorputz eta odol - oparia da Meza Deuna.

Mezea nok eta zetarako irasia da?

Jaungoikoa goratu ta berari eskañak emoteko, eta Gurutzeko Opariaren irabazki ta ordañak geuganatzeko, Jesukristo'k berak irasia (ipiñia) da Meza Deuna.

Norentzat eta zetarako atera daiteke Mezea?

Naiz ilentzat naiz bizientzat, eta arimearen ondasunak naiz gorputzarenak jadesteko atera daiteke Mezea.

On izango da, beraz, egunero Meza entzutea?

Aginduta ez dago, baña guztiz on da egunero Meza entzutea.

XLIV.—IKASKIZUNA

Laugarren Sakramentua : Autoñtza : Azterketa

Zetarako da autoñtza deritxon Sakramentua?

Bateatu ezkeroko egindako oben edo pekatuak parkatzeko da Autoñtza deritxon Sakramentua.

Zeintzuk oben parkatzen dira Autoñzaren bitartez?

Oben astun eta ariñak parkatzen dira Autoñtzaren bitartez.

Noiz artzen dogu Autoñtza deritxon Sakramentua?

Geure obenak ondo autoñtu-ta azkespena emoten yakunean, artzen dogu Autoñtza deritxon Sakramentua.

Autoñtza ondo egiteko zeinbat gauza bear dira?

Autoñtza ondo egiteko bost gauza bear dira: Azterketa, biotzeko-damua, onduteko asmoa, aozko autoñkuntzea, ta txarto egiñen ordaña.

Azterketea zer da?

Jaungoikoari onetarako laguntza eskatu ta' gero, oraindik autoñtu ez doguzan oben edo pekatuak gogora ekañteko alegin egitea, da azterketea edo esamñña.

Azterketea zelan egiten da?

Jaungoikoaren eta Eleizaren aginduak eta norbera ibili dan tokiak eta izan dituan zeregiñak gogora ekañiaz, egiten da azterketea.

XLV.—IKASKIZUNA

Autortzaren jaraya. Damua ta asmoa

Damua zer da?

Egindako obener gorotoa ta geyago ez egiteko asmoa añerazten dauskun biotz-samintasuna da garbai edo damua.

Zeinbat eratakoea da biotzeko damua?

Biotzeko damua era bitakoea da : Maitasun-damua ta bildur-damua.

Zer da maitasun-damua?

On utsa ta osoro maitegarñia dan Jaungoikoa iraindu dogulako biotz-samintasuna, autoñtu, ondu ta oben-nekea betetako asmoz; orixe da maitasun-damua.

Maitasun-damua egiteko otoitza esan egizu?

Jesukristo neure Jauna, Jaungoiko ta gizon egiazkoa, neure Egile ta Salbagile, zareana zarealako ta gauza guztiak baño maiteago zaitudalako, damu dot Jauna, damu dot biotz-biotzez, zu iraindua. Asmo sendoa añzen dot ez geyayo pekaturik egiteko, Zu irainduteko bide guztietatik alde egin, autoñtu ta oben-nekea betetako. Amen.

Zer da bildur-damua?

Obenen ezaintasuna dala-ta, naiz inpernuaren bildurdez, naiz zerua galdu dogulako biotz-samintasuna, autoñtu, ondu ta oben-nekea betetako asmoz, orixe da bildur-damua.

Eta zein da bietatik onena : maitasun-damua ala bildur-damua?

Damurik onena maitasun-damua da.

Zegaitik da maitasun-damua damurik onena?

Bere bitartez eta gero autortzeko asmoz, berealaxe geure oben astunak be parkatzen yakuzalako ta Jaun-goikoaren aiskitasunean jañten garalako, da maitasun-damua damurik onena.

Eta Autořkuntza ona egiteko bildur-damua naikoa da, ala maitasunezkoa beař ete-da?

Autořkuntza ona egiteko naikoa da bildur-damua; oba da ofaitik maitasun-damua, ta au eukiteko alegiñak begiz autořtzera doanak.

Noiz euki beař da obenen damua?

Autoř-entzuleak azkezpena emon aurretik euki beař da obenen damua.

Asmoa zer da?

Obenik geyago bein be ez egiteko ta obenerako bide guztietatik aldenduteko erabagi sendoa, da asmoa.

Eta nok uste izan daikē bere autořkuntzetan damu ta asmorik izan ez dauala?

Obenerako bideetatik alde egiten ez dabenak eta bein eta bafiro autořtu ařen, oben bařdiñak, egiten dabezanak, uste izan daikie euren autořkuntzetan damu ta asmorik izan ez dabela.

KLVI.—IKASKIZUNA

Autořtzaren jaraya

Zer da aozko autořkuntzea?

Oben astun guztiak, penitentzi edo oben-nekea betetako asmoz, guzur eta naste barik, norberak dakizan lez, autoř-enzule-ari esatea da aozko autořkuntzea.

Oben ariñak autořtzera bearturik ete-gaguz?

Ez jauna, ez gagoz oben ariñak autořtzera bearturik: ona da, ofaitik, ariñak be autořtzea.

Eta ariñak baño beste obenik ez daukanak, zer egin daikie eřazago damua ařtzeko?

Oben ariñak baño besterik ez daukanak, oraingo ariñez gañera, lenagoko astunen bat autořtu daikie, eřazago damua ařtzeko.

Eta oben astunen bat egiten dan bakoitzean beařezkoa ete-da berealaxe autořtzea?

Ondo izango litzake oben astunen bat egiten dan bakoitzean berealaxe autořtzea, baña ez da beařezkoa.

Zer egin beař da, beraz, oben astuna egiten dan bakoitzean, bere parkapena jadesteko?

Oben astuna egiten dan bakoitzean, bere

parkapena jadesteko, benetako maitasundamua aritu bea da, Ama Eleiza Deunak aginduta daukan aldian autoörtzeko asmoz.

Dongaro nor autoörtzen ete-da?

Oben astunen bat lotsaz autoörtu barik isten dauana, naiz damurik edo onduteko ta oben-nekea betetako asmorik ez daukana, dongaro autoörtzen da.

Zegaitik ez dogu oben astunik lotsaz edo bilduraz autoörtu barik itxi bea?

Autof-entzuleari geure obenak autoörtuaz, Jesukristori autoörtzen dautsaguzalako, ta autof-entzuleak, autoörtuntzan entzundako obenik ezegaitik be iragari ezin leikela-ko, ez dogu oben astunik lotsaz edo bilduraz autoörtu barik itxi bea.

Bere autoörtuntza dongaro egiten duanak, oretan oben astunik ete dagi?

Bai jauna, autoörtuntzea dongaro egiten dauanak, donauatea deritxon oben ikaragarria egiten dau.

Zer egin bearean gelditzen da dongaro autoörtu dana?

Dongaro egindako autoörtuntzan esan dituan oben astunak eta esan bakoak, eta oretan egin dauan donauatea autoörtu bearean gelditzen da dongaro autoörtu dana.

Ea esan egizu «Confiteor» euskeraz.

Nik, pekatari onek, autoörtzen dautset algutzidun Jaungoikoari, Andra Maria beti-Birjiñari, Zoriondun Migel goi-angeruari, Zoriondun Joan Bautisteari, Pedro ta Paulo Apostolu deunai, beste Santu guztiai eta zuri, ene Aita ofi, pekatu lafegi egin dodala, gogapen, itz eta egitez, neure efuz, neure efuz, neure efu andiz. Augaitik eskatzen dautset Andra Maria beti-Birjiñari, Zoriondun Migel goi-angeruari, Zoriondun Joan Bautisteari, Pedro ta Paulo Apostolu deunai, beste Santu guztiai eta zuri, ene Aita ofi, otoi-egin dayozuela nire alde Jaungoiko gure Jaunari.

XLVII.—IKASKIZUNA

Autoörtzeaz geyago. Ordaña : Parkapenak

Zer da ordaña?

Autoörtentzuleak ezañten dauskun oben-neke edo penitentzia da ordaña.

Oben-nekea zelarako da?

Geure obenak dirala-ta, Jaungoikoari zor dautsaguzan aldiko-nekeak (betiko-ekak) ordaintzeko da oben-neke edo penitentzia.

Eta zelako obena egiten dau oben-nekea bete barik itxi edo betetea asko luzatzen dauanak?

Oben-nekea bete barik itxi edo betetea asko luzatzen dauanak, pekatu astuna egiten dau,

oben-neke ori astuna izan ezkeror; ta ariña oben-nekea be ariña ba-da.

Eta oben-nekeaz gañera, beste ezetara, aldiko nekien zor au ordaindu ete-geinke?

Oben-nekeaz gañera beste edozein egite onen bitartez, parkapenak irabaziaz batez be, aldiko nekeen zor ori ordaindu geinke.

Eta zer dira parkapenak?

Edo bizitza onetan edo garbitokian obena-kaitik ordaindu bear dan neke-zorã garbitzeko Eleizeak emoten dauskuzan eskar edo graziak dira parkapenak edo induljentziak.

Eta zelan irabazten dira parkapenak?

Oretarako agindurik dagoana, Jaungoikoaren grazian egiñaz, irabazten dira parkapenak.

XLVIII.—IKASKIZUNA

Boskaren Sakramentua : Azken-igortza

Zetarako da Azken-igortza?

Iru gauzatarako da Azken-igortza :

Lenengoa, egindako bizitza okeñaren aztañen ta orbanak kentzeko;

Bigafena, arerioaren ziltzaldi edo tentaziñoak garaitzeko arimeari indarã emoteko; Irugañena, arimaren onean ba-da, gorputzari osasuna emoteko.

Nortzuk dira Azken-igortza artzeko beartuak?

Ilteko afiskuan geizorik dagozan ezaguera-dun kristiñauak dira Azken-igortza artzeko beartuak.

Zelako obena dagi, Jaungoikoaren grazian egon barik Azken-igortza artzen dauanak?

Jaungoikoaren grazian ez dagoala jakiñik, Azken-igortza artzen dauanak, oben astuna egiten dau.

Zer egin bear dau beraz oben astunean dagonak azken-igortza artzeko?

Oben astunean dagonak autoftu egin bear dau Azken-igortza artzeko, ta ori ezin ba-lei, maitasun - damuz damutu bedi.

Noiz artu bear da Azken-igortza?

Al dala, ezaguerea daukan bitartean artu bear dau geizoak Azken-igortza; beste Eleizakoak artuta berealaxe egokien.

XLIX.—IKASKIZUNA

Sei ta zazpigaren Sakramentuak :

Abadegintza : Eskontza

Zetarako da abadegintza deritxon Sakramentua?

Eleizearen ordezkioak, Abade ta onein urango abadegeyak igortzi ta eleizgizon egiteko da Abadegintzako Sakramentua.

Eleizearen ordezkioai itzal eta lotsarik izan bea ete-yake?

Bai jauna, Eleizearen ordezkioai berarizko itzal eta lotsa izan bea yake, abadeai batez be.

Zegaitik izan bea yake lotsa ta itzal andia abade ta gañerako Eleizgizonai?

Jaungoikoaren ordezeko ta Jesukristo'ren oñordekoak diralako, izan bea yake lotsa ta itzal andia abade ta gañerako Eleizgizonai.

Zetarako da Ezkontzako Sakramentua?

Ezkontzeko ta ezkonduai, alkafeikin bakez bizi daitezcan eta seme-alabak zerurako azi dagiezan Jaungoikoaren laguntza emoteko, da Ezkontzako Sakramentua.

Eta zer bea da Sakramentu au ondo artzeko?

Sakramentu au aftzen danean, oben astunik ez egiteko, bea ezkoa da ezkongeyak Jaungoikoaren grazian egotea.

Eta oben astunean dagonak, zer egin bea dau Eskontzako Sakramentu au bea dan lez artzeko?

Oben astunean dagoanak, Ezkontzako Sakramentua bea dan lez artzeko, autorkuntza on baten bitartez Jaungoikoaren grazian jaia bea dau.

«Matrimonio-civil» deritxon ori kristiñauen artean Sakramentua ete-da?

Matrimonio civil deritxon ori, kristiñauen artean, ez da Sakramentua ta ezkontzea bez; sasi-Ezkontza zantaf bat baño besterik ez da.

Zoriontasunak

Auferago esan doguzan gauzez gañera beste ezer irakatsi ete-eban Jesukristo'k?

Bai jauna, auferago esan doguzanez gañera, beste gauza edef asko be irakatsi euskuzan Jesukristo'k.

Lengoez gañera, Jesukristo'ren irakaskintza edefenatarikoen bat edo-bat esan egidazu.

Jesukristo'ren irakaskintza garai ta edefenatarikoa da, ziñez, zoriontasunai dagokiena.

Jesukristok irakatsitako zoriontasun oreik ezinbat eta zintzuz ete-dira?

Jesukristo'k irakatsitako zoriontasunak zortzi onexek dira :

Lenengoa : Zorionekoak biotzez txiroak, zeruetako eñeñua euren dabe-ta.

Bigafena : Zorionekoak otzanak, luñaren jabe egingo dira-ta.

Irugafena : Zorionekoak negar dagienak, poztuak izango dira-ta.

Laugafena : Zorionekoak zuzentasunaren gose - egafi diranak, aseak izango dira-ta.

Boskafena : Zorionekoak erukioñak, erukia jadetsiko dabe-ta.

Seigafena : Zorionekoak biotz-garbiak, Jaungoikoa ikusiko dabe-ta.

Zazpigafena : Zorionekoak baketsuak, Jaungoikoaren semeen izena emongo yake-ta.

Zortzigafena : Zorionekoak zuzenaren alde dagozalako, jazarñkundera (persekuziñoa) daroenak, zeruetako eñeñua euren dabe-ta

Zortzi egikizun onei ezegaitik deritxegu zoriontasunak?

Bizitza onetako zoriona ta betikoaren itxadona eurretan dagozalako, zortzi egikizun orei zoriontasunak deritxegu.

**Eleiza Ama Deuna'ren Sakramentuak - AUTORTIZA ta
JAUNARTIZA sarriago ta obeto gertautu
artuko dodaz aurrerantzean**

Geure Ama Begoña'koa

Agurtza deuna (Erosario santua)

Gurutze santuaren..... Aitarene.....

Jesukristo neure Jauna.....

Ÿ. Domine, labia mea aperies. R. Et os meum annuntiabit laudem tuam.

Ÿ. Deus, in adiutorium meum intende. R. Domine, ad adiuvandum me festina.

Gloria Patri et Filio.....

Ama eskaitsu ta erukioia, geure arerioakandik zaindu ta eriotz-aldian artu gaizuz. Amen.

Pozeko ezkutukiak (misterioak)

astelen eta eguenetarako

Lenengoa : Jaungoiko-Semearen gizakundea.

Bigarrena : Andra Mariak bere lenguseñari egindako ikustaldia.

Irugarrena : Jaungoiko-Semearen jayotzea.

Laugarrena : Andra Mariaren eleizan saitzea.

Boskarrena : Jesus umea galdu ta eleizan aurkitzea.

Neke - saminezko ezkutukiak

astarte ta barikuetarako

Lenengoa : Getsemani'ko Jaunaren otoitza (oraziñoa).

Bigarrena : Jaungoiko-Semea zigoikadaz astindua.

Irugarrena : Jaunaren arantzazko burestuna (koroya).

Laugarrena : Jesus gurutze astunaz zamatua.

Boskarrena : Jesukristo'ren gurutzeko eriotzea.

Aintzazko eskutukiak

eguaften, zapatu ta domeketarako

Lenengoa : Jaungoiko-Semearen beñbizkundea.

Bigarrena : Jaunaren zerura igokundea.

Irugarrena : Espiritu-Santuaren etoferea.

Laugarrena : Andra Mariaren jasokundea.

Boskarrena : Andra Mariaren bureskundea (koronaziñoa).

ARENZA EDO LETANIAK

Kyrie, eleison.

Kyrie, eleison.

Christe, eleison.

Christe, eleison.

Kyrie, eleison.

Kyrie, eleison.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

Pater de Cœlis Deus.

Fili Redemptor mundi Deus.

Spiritus Sancte Deus.

Sancta Trinitas unus Deus.

Sancta Maria,
 Sancta Dei Génitrix,
 Sancta Virgo Virginun,
 Mater Christi,
 Mater divinæ gratiæ,
 Mater puríssima,
 Mater castíssima,
 Mater inviolata,
 Mater intemerata,
 Mater immaculata,
 Mater amábilis,
 Mater admirábilis,
 Mater Boni Consilii,
 Mater Creatoris,
 Mater Salvatoris,
 Virgo prudentissima,
 Virgo veneranda,
 Virgo prædicanda,
 Virgo potens,
 Virgo clemens,
 Virgo fidelilis,
 Speculum justitiæ,
 Sedes Sapientiæ,
 Causa nostræ lætitiæ,
 Vas spirituale,
 Vas honorábile,

ORA PRO NOBIS

Vas insigne devotionis,
 Rosa mystica,
 Turris Davidica,
 Turris eburnea,
 Domus aurea,
 Fœderis arca,
 Janua Coeli,
 Stella matutina,
 Salus infirmorum,
 Refugium peccatorum,
 Consolatrix afflictorum,
 Auxilium christianorum;
 Regina Angelorum,
 Regina Patriarcharum,
 Regina prophetarum,
 Regina Apostolorum,
 Regina Martyrum,
 Regina Confessorum,
 Regina Virginum,
 Regina Sanctorum omnium,
 Regina sine labe originali concepta,
 Regina in cœlum assumpta,
 Regina Sacratissimi Rosarii,
 Regina Pacis,
 Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.
Parce nobis, Domine.

ORA PRO NOBIS

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.

Exaudi nos Domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi.

Miserere nobis.

Ÿ. Ora pro nobis sancta Dei genitrix.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS

Concede nos famulos tuos, quæsumus, Dómine Deus, perpétua mentis et corporis sanitate gaudere: et gloriósa beátæ Mariæ semper Virginis intercessióne a præsénti liberári tristítia, et æténa pérfrui lætítia. Per Christum...

ANGELUS: IRU AGURMARIK

Ÿ. Angelus Domini nuntiavit Mariæ. ℞. Et concepit de Spiritu Sancto. *Agur Maria...*

Ÿ. Ecce ancilla Domini. ℞. Fiat mihi secundum verbum tuum. *Agur Maria...*

Ÿ. Et verbum caro factum est. ℞. Et habitavit in nobis. *Agur Maria...*

Ÿ. Ora pro nobis sancta Dei Genitrix.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS

Gratiam tuam, quæsumus, Dómine, mentibus nostris infunde: ut qui, Angelo nuntiante, Christi Filii tui incarnationem cognovimus; per passionem ejus et crucem ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Euskeraz. Jaunaren aingerurak Mariari iragafi eutsan.—Eta Espiritu Santuaren egitez softu eban. *Agur Maria...*

Ona emen Jaunaren mirabea.—Zure itzen arauz egin bekit. *Agur Maria...*

Eta Jaungoiko-Semea gizatu zan.—Eta gure artean bizi izan zan. *Agur Maria...*

Ÿ. Gure alde otoi egizu Jaungoikoaren Ama Done ofek.

℞. Jesukristo'ren agintzariak jadetsi daikegu-zan.

OTOITZA

Isuri egizu, ařen, Jauna, gure biotzetan zure grazia, Jesukristo zure Semearen Gizakundea, Aingeruaren esanaz ezagutu genduanok, bere Nekaldi ta Gurutzearen bitartez, biztuera ain-

tzatsura eldu gaitezan: Gure Jaun Jesukristo berorigaitik. Amen.

Zapatu Deun-afatsaldetik Irutasun Deunaren egunerarte:

Regina cæli, lætære, allelúja;

Quia quem meruísti portære, allelúja,

Resurrexit, sicut dixit, allelúja:

Ora pro nobis Deum, allelúja.

Ÿ. Gaude et lætære, Virgo María, allelúja.

R. Quia surrexit Dóminus vere, allelúja.

OREMUS

Deus, qui per resurrectionem Filii tui Dómini nostri Jesu Christi, mundum lætificáre dignátus es: præsta, quæsumus; ut, per ejus Genitricem Vírginem Mariám, perpétuæ capiámus gáudia vitæ. Per Christum.....

Gora altarako Jesus,

Guztiok maite dagun.

Sinismen, itxaromen eta maitamen egipenak

SINISPENA

Azken barik jakitun eta egiaren iturri zarean Jaungoiko on orek, gauza guztiak dazauzuz eta egi guztiak dakizuz: zu, ene Jaun ori, egi utsa

ta egitia zarealako, zeure Eleizeari iragañi dautsazuzan eta Ama samur onek, neure osasunerako, irakasten daustazan siñiskai oro ta egi guztiak biotzez siñisten eta aoz autoftzen ditut: siñismen onetan bizi ta il nai neuke - ta, añen Jaun ona, neure siñismen makal au indaftu ta sendotu egidazu.

ITXAROPENA

Neure Jaungoiko erukioñ ori alguztiduna ta zeure eskintzetan zintzo-zinzoen zarealako, Jesukristo zure seme ta nire Jaunak niretzat irabazi eban nire obenen parkapena ta zeure aginduak betetako beañ dodan goi-laguntza emongo daustazuzala uste dot; eta zeure agindu oreik bete ezkeror, betiko zorionera be eroango nozula, uste betez, itxaroten dot: itxaropen onegaz bizi ta il nadintzat, añen, Jaun ori lagun zakidaz.

MAITAPENA

On utsa ta osoro maitagañia zarean neure Jaungoiko ori, zareana zarealako, beste ezer baño maiteago zaitut eta zeure maitasunañen, neure geidea be neure burua lez maite dot. Ene

maiteena zarean Jaun ori iraindu zaitudalako, biot-biotzez garbai ta damu naz: nire orain arteko obenen parkapen osoa ta bañiro obenik bein be ez egiteko eskaña emoidazuz, eta erioztzaraño zure maitasun ezti-gozoan iraun dagidantzat, ene bioz au maite-gárez ixio ta berotu egizu.

MEZA ERASOTeko EREA

ABADIAK: In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Introibo ad altare Dei.

LAG. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

AB. Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta, ad homine iniquo et doloso erue me.

LAG. Quia tu es, Deus, fortitudo mea, quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

AB. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerum, et adduxerunt in montem sactum tuum et in tabernacula tua.

LAG. Et introibo ad altare Dei ad Deum qui lætificat juventutem meam.

AB. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus, quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

LAG. Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei et Deus meus.

AB. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto.

LAG. Sicut erat in principio, et nunc et semper, et in sæcula sæculorum. Amen.

AB. Introibo ad Altare Dei.

LAG. Ad Deum qui lætificat juventutem meam.

AB. Adjutorium nostrum in nomine Domine.

LAG. Qui fecit coelum et terram.

AB. Confiteor Deo omnipotenti, etc. Et vos fratres orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

LAG. Misereatur tui omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam æternam.

AB. Amen.

LAG. Confiteor Deo omnipotenti, Beatæ Mariæ semper Virgini, Beato Michaeli Arcangelo, Beato Joanni Baptistæ, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis et tibi, pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo, et opere, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et te, pater, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

AB. Misereatur vestri omnipotens Deus, et dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam æternam.

LAG. Amen.

AB. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens. et misericors Dominus.

LAG. Amen.

AB. Deus, tu conversus vivificabis nos.

LAG. Et plebs tua lætabitur in te.

AB. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

LAG. Et salutare tuum da nobis.

AB. Domine, exaudi orationem meam.

LAG. Et clamor meus ad te veniat.

AB. Dominus vobiscum.

LAG. Et cum spiritu tuo.

AB. Kyrie eleison.

LAG. Kyrie eleison.

AB. Kyrie eleison.

LAG. Christe eleison.

AB. Christe eleison.

LAG. Christe eleison.

AB. Kyrie eleison.

LAG. Kyrie eleison.

AB. Kyrie eleison.

AB. Dominus vobiscum.

LAG. Et cum Espiritu tuo.

AB. Per omnia sæcula sæculorum.

LAG. Amen.

Epistola ondorean:

LAG. Deo gratias.

AB. Dominus vobiscum.

LAG. Et cum spiritu tuo.

AB. Sequencia Sancti Evangelii secundum, etc.

LAG. Gloria tibi Domine.

Evangelio ondoren:

LAG. Laus tibi, Christe.

AB. Orate fratres... Patrem omnipotentem.

LAG. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiæ suæ sanctæ.

AB. Amen.

Prefatio aurelik:

AB. Per omnia sæcula sæculorum.

LAG. Amen.

AB. Dominus vobiscum.

LAG. Et cum spiritu tuo.

AB. Sursum corda.

LAG. Habemus ad Dominum.

AB. Gratias agamus Domino Deo nostro.

LAG. Dignum et justum est.

Pater noster aren ondoren:

AB. Et ne nos inducas in tentationem.

LAG. Sed libera nos a malo.

AB. Pax Domini sit semper vobiscum.

LAG. Et cum spiritu tuo.

AB. Ite, Missa est *edo* Benedicamus Domino.

LAG. Deo gratias.

AB. Requiescant in pace.

LAG. Amen.

AB. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius
et Spiritu Sanctus.

LAG. Amen.

AB. Dominus vobiscum.

LAG. Et cum spiritu tuo.

AB. Sequentia Sancti Evangelii secundum, etc.

LAG. Gloria tibi, Domine.

Azkeneko Ebangelio ondoren:

LAG. Deo gratias.

LAUS DEO